

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ

การจัดการอาชีวศึกษา

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

10

การประกันคุณภาพ
ของหลักสูตรและการจัด
การเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

10

การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

เรื่องที่ 10 การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

คณะที่ปรึกษา : ดร. ประชาคม จันทระจิต รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
นางสาววัลลภา อยู่ทอง ผู้ชำนาญการด้านการจัดการเรียนการสอน
อาชีวศึกษาและกระบวนการเรียนรู้
เรืออากาศโทสมพร ปานดำ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา
และวิชาชีพ
ดร. ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

คณะทำงาน : นางผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
นางพันธ์ทวี สหะรัตน์ หน่วยศึกษานิเทศก์
นางทิพวรรณ วงศ์วิเชียร สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
นางสาวสมปอง ตุ่มวารี สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ

บรรณาธิการและรูปเล่ม :

นางสาววัลลภา อยู่ทอง ผู้ชำนาญการด้านการจัดการเรียนการสอน
อาชีวศึกษาและกระบวนการเรียนรู้
นางสาวพรรษชล ทองคู่ย์ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
นางสาวอารี โอสถจันทร์ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
นายณัฐพงศ์ แดงหล้า สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
นายพิศาล บุญมาวาสนาส่ง สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
นายธนสาร รุจิรา หน่วยศึกษานิเทศก์

พิมพ์ที่ วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี เลขที่ 57 ถนนสีหบุรานุกิจ แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี
กรุงเทพมหานคร 10510

คำนำ

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 และเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดเป้าหมายการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิ ประเภทวิชาและสาขาวิชา มีคุณภาพอย่างน้อย 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ พร้อมทั้งกำหนดให้การพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตร ฐานสมรรถนะ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาในแต่ละระดับคุณวุฒิ ต้องเป็นไปตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานอาชีวศึกษา หรือตามความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการรับรองหลักสูตรและคุณวุฒิการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษา

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการจัดการอาชีวศึกษาทุกระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่สาขาวิชาและสาขางานกำหนด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ ร่วมกับหน่วยศึกษานิเทศก์ จึงได้จัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในลักษณะของชุดเอกสารและเอกสารออนไลน์ จำนวน 10 เรื่อง ประกอบด้วย การจัดการอาชีวศึกษา การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมและการขออนุมัติเปิดสอน การนำหลักสูตรไปใช้ การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพและการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผลอาชีวศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การเทียบโอนผลการเรียนรู้ และการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้หรือปรับใช้ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู นักวิชาการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารฉบับนี้ มา ณ โอกาสนี้

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กรกฎาคม 2562

สารบัญ

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

	หน้า
• คำชี้แจงการนำไปใช้	ก
• แนวคิด	1
• ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร	2
- ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตร	2
- ความสำคัญของหลักสูตร	3
- ลักษณะที่ดีของหลักสูตร	4
• ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	5
- ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	5
- ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน	6
- ลักษณะที่ดีของการจัดการเรียนการสอน	6
• หลักการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	7
- ความหมายเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	7
- วงจรของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	9
- องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา	10
- เหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	12
- จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	13
- ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	15
- ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	16
- รูปแบบของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	18
- หลักเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	20
- ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	21
- ปัญหาอุปสรรคในการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	22

สารบัญ (ต่อ)

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

	หน้า
• การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	23
- แนวปฏิบัติการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	26
- องค์ประกอบของการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	28
- การรายงานผลการดำเนินการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา	39
• บรรณานุกรม	41
• ภาคผนวก	45
- ตัวอย่าง แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตร (สำหรับคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร สถานศึกษา ผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)	47
- ตัวอย่าง แบบประเมินการใช้หลักสูตร (สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการประเมิน ศึกษานิเทศก์)	51
- ตัวอย่าง แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา (สำหรับคณะกรรมการประเมิน หัวหน้าแผนก ศึกษานิเทศก์ หรือครูประเมินตนเอง)	54
- ตัวอย่าง รายงานผลการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	57
• คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ 430/2562 ลงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2562	70

คำชี้แจงการนำไปใช้

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง นี้ได้เรียบเรียงขึ้นโดยยึดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 และประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ นอกจากนี้ ยังได้พิจารณานำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาทั้งสองระดับ ได้แก่ ระเบียบ ประกาศ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ ฯลฯ มาเรียบเรียงนำเสนอ เพื่อเผยแพร่แก่สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้สนใจได้ศึกษาและนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยชุดเอกสารและเอกสารออนไลน์นี้ประกอบด้วย 10 เรื่อง ดังนี้

- เรื่องที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษา
- เรื่องที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ
- เรื่องที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมและการขออนุมัติเปิดสอน
- เรื่องที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้
- เรื่องที่ 5 การฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพและการจัดโครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ
- เรื่องที่ 6 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- เรื่องที่ 7 การวัดและประเมินผลอาชีวศึกษา
- เรื่องที่ 8 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- เรื่องที่ 9 การเทียบโอนผลการเรียนรู้
- เรื่องที่ 10 การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

เอกสารแต่ละเรื่องจะประกอบด้วยแนวคิด นิยามศัพท์ รายละเอียดของเนื้อหาสาระและหรือแนวปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ บรรณานุกรมและภาคผนวก ซึ่งแนะนำแบบฟอร์ม ตัวอย่าง และแหล่งข้อมูลที่สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติม ทั้งนี้ สถานศึกษา หน่วยงานหรือผู้สนใจสามารถศึกษาข้อมูลหรือเนื้อหาสาระทุกเรื่องตามที่ได้จัดเรียงลำดับเรื่องที่ควรรู้จักก่อน-หลังหรือจะเลือกศึกษาเฉพาะเรื่องที่สนใจก็ได้

การประกันคุณภาพของภาพหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

แนวคิด

การศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะนอกจากการศึกษาจะช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุกระดับให้มีทักษะและความสามารถสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาชีวิต ครอบครัวและชุมชนแล้ว การศึกษายังช่วยพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย องค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพคือหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องชี้ในการจัดการความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน สถานศึกษาและผู้สอนจะต้องปฏิบัติตามหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน โดยเฉพาะการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนสู่การประกอบอาชีพ จำเป็นต้องใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพตามระดับคุณวุฒิ และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ สถานศึกษาจะต้องวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรที่เปิดสอน หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ระเบียบและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารหลักสูตรและดำเนินการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นสมรรถนะวิชาชีพให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องมีการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายและเชื่อถือได้ เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ทั้งนี้ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาไว้อย่างน้อย 4 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะ และ 4) ด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ และเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 และเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 ก็ได้กำหนดคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับระดับคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้หลักสูตรแต่ละระดับ สาขาวิชาและสาขางานนำไปกำหนดมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ รวมทั้งสอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพตามระดับคุณวุฒิวิชาชีพด้วย

นอกจากนี้ เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับยังได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เปิดสอน โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ
2. ด้านครู ทรัพยากรและการสนับสนุน
3. ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
4. ด้านผู้สำเร็จการศึกษา

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา จะต้องพิจารณากำหนดระบบการประกันคุณภาพในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวให้ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและหรือพัฒนาต่อไป

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำไปใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและพฤติกรรมลักษณะนิสัยตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรในเรื่องต่อไปนี้

• ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตร

ความหมายที่เกี่ยวข้องหลักสูตรมีดังนี้

หลักสูตร หมายถึง ประมวลวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในสถานศึกษา เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชา กลุ่มวิชา เนื้อหาสาระ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2552)

หลักสูตร โดยสรุปหมายถึง มวลประสบการณ์ที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

หลักสูตรอาชีวศึกษา หมายถึง หลักสูตรเพื่อการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ซึ่งได้จากการนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและ ภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาเพื่อให้ผู้รับการศึกษามีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจน สามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้ ประกอบด้วย หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หลักสูตรปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือ สายปฏิบัติการ และหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัด ขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

หลักสูตรฐานสมรรถนะ หมายถึง หลักสูตรที่นำความสามารถที่จำเป็นสำหรับการทำงาน มาใช้เป็นฐานหรือเนื้อหาของจัดการศึกษาหรือฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมี ความสามารถตามเนื้อหานั้น

● ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศที่ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนในแต่ละระดับให้ บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและคุณภาพมาตรฐานที่กำหนด ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและกิจนิสัย นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย รวมทั้ง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติ จึงสามารถสรุปความสำคัญหลักสูตรได้ดังนี้

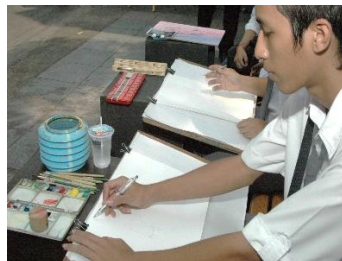
1. หลักสูตรถือเป็นเอกสารของทางราชการตามนโยบายของรัฐบาล สำหรับให้บุคคลที่ทำ หน้าที่เกี่ยวกับการศึกษานำไปปฏิบัติ
2. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา สำหรับควบคุมการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาสำหรับสถานศึกษา
3. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของนักบริหารการศึกษาที่จะต้องอำนวยความสะดวก ควบคุม ดูแล และติดตามประเมินผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษา
4. หลักสูตรเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพราะ หลักสูตรจะเสนอจุดมุ่งหมาย หลักการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลเป็นแนวทางสำหรับ สถานศึกษาและครูผู้สอน
5. หลักสูตรเป็นเครื่องมือของรัฐในการพัฒนาคนและพัฒนากำลังคน ซึ่งจะเป็นตัวจักรสำคัญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติตามแผนของรัฐบาล

6. หลักสูตรเป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของชาติ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ถ้าประเทศชาติใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้คนในประเทศมีคุณภาพ

● ลักษณะที่ดีของหลักสูตร

จากที่กล่าวมาแล้วว่าหลักสูตรเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ลักษณะของหลักสูตรที่ดีที่จะนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา มีดังนี้

1. ตรงตามความมุ่งหมายและมาตรฐานของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ
2. สอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีเอกลักษณ์ของชาติ
3. มีโครงสร้างที่จัดเป็นหมวดหมู่และมีการจัดเรียงลำดับรายวิชาตามความง่าย-ยาก คำนึงถึงความเชื่อมโยง ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
4. มีเนื้อหาสาระที่ช่วยให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ รวมทั้งมีพัฒนาการทุกด้าน เพื่อสามารถนำไปใช้และหรือประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ
5. เปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง ส่งเสริมการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและการทำงานร่วมกัน เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
6. พัฒนาขึ้นด้วยความร่วมมือของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพและหรือความต้องการของอาชีพ
7. มีหลักเกณฑ์การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการศึกษาและวัดประเมินผลที่เหมาะสมและชัดเจน
8. มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบข้อบกพร่องสำหรับนำไปปรับปรุงแก้ไขและหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรมลักษณะนิสัยตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในเรื่องต่อไปนี้

● ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ความหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับฝีมือ ระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยี รวมถึงการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ชุมชน ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ ตลอดจนสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานอาชีพ (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาแห่งชาติ, 2551)

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนาตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ (สุราษฏร์ พรหมจันทร์, มปป.)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก (ทฤษฎีปัญญา, 2561)

การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นสมรรถนะ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ อย่างเป็นองค์รวมในการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาและการใช้ชีวิต เพื่อให้สามารถนำไปใช้และหรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตได้จริง (คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา, 2562)

● ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ ตั้งใจเรียน เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทาง ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนรู้ที่ดีของครูผู้สอน หากผู้สอนเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้วย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน คือ

1. ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติ ทักษะทางปัญญาและทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนและมีพฤติกรรมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

● ลักษณะที่ดีของการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามจุดประสงค์และมาตรฐานที่กำหนด ควรมีลักษณะดังนี้

1. ครูผู้สอนมีคุณวุฒิหรือผ่านการฝึกอบรม มีความรู้ ความชำนาญตรงกับรายวิชาที่สอน มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และการใช้สื่อ ตลอดจนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
2. ไม่ยึดหลักสูตรเป็นบรรทัดฐานที่แน่นอนตายตัว ครูผู้สอนควรยืดหยุ่น เพิ่มเติม ปรับปรุงเนื้อหาให้ถูกต้อง ทันสมัย เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน
3. มีการออกแบบ วางแผนและเตรียมการจัดการเรียนการสอนล่วงหน้า ทั้งด้านเนื้อหาสาระที่จะถ่ายทอดความรู้ สื่อ อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและบรรยากาศในการเรียนรู้
4. ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่สอนและระดับคุณวุฒิการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำได้ คิดเป็น แก้ปัญหาได้ สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
5. ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน
6. ส่งเสริมสนับสนุนการเชื่อมโยงบูรณาการระหว่างรายวิชา รวมทั้งการประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์เพื่อการประดิษฐ์คิดค้น สร้างองค์ความรู้ สิ่งประดิษฐ์หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ
7. เปิดโอกาสในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา บุคคลหรือหน่วยงานภายนอก เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติและมีประสบการณ์ตรงเพื่อตัดสินใจในการทำงานหรือศึกษาต่อ

8. ใช้กระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ต่อเนื่อง เน้นการประเมินสภาพจริง โดยมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและพฤติกรรมลักษณะนิสัย

9. มีการติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

หลักการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายทุกระดับและทุกระบบ เนื่องจากหลักสูตรมีข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ใช้เป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลของครูผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ทั้งในด้านความรู้ในเนื้อหาสาระ ทักษะ กระบวนการเรียนรู้และการคิด ทักษะทางสังคม ความสามารถในการประยุกต์ใช้ รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่เนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา หลักสูตรและการจัดการศึกษาจึงต้องได้รับการปรับเปลี่ยนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ได้ทราบข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลและคุ้มค่ามากขึ้น ดังนั้นในการวางแผน ดำเนินการและสรุปผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตร หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องควรมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

• ความหมายเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวินิจฉัยจุดเด่น จุดด้อยของตัวหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรอันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการหลักสูตรระหว่างการใช้หลักสูตรและเพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด อันเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, มปป.)

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล นำไปสู่การตัดสินใจในเชิงคุณค่าของหลักสูตรในมิติต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ การรายงานผลการประเมินต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและนำผลการประเมินมาประกอบการพิจารณาการปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิกการใช้หลักสูตร (มารุต พัฒผล, 2556)

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผน เก็บรวบรวมข้อมูลและการประมวลผล ข้อมูลเพื่อนำมาตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพ ทั้งประสิทธิภาพและประเมินผลของหลักสูตร รวมถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้นในอนาคต (สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/viewnaiyana/kar-pramein-hlaksutr>, 2562)

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การตัดสินคุณภาพ ประสิทธิภาพหรือคุณค่าของหลักสูตร ซึ่งต้องมีการกำหนดมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาตราฐานที่กำหนดมาตัดสินคุณภาพข้อมูลเหล่านั้น โดยการประเมินหลักสูตรต้องตอบคำถามว่าหลักสูตรช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ดีเพียงใด และการใช้หลักสูตรดำเนินการได้ดีเพียงใด (สืบค้นจาก <https://northnfe.blogspot.com/2019/07/blog-post.html>, 2562)

การประเมินหลักสูตร หมายถึง การศึกษากระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา การประเมินดังกล่าวจะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรและกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ จุดประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหาสาระ คุณภาพของผู้บริหารและผู้ใช้หลักสูตร สมรรถภาพของผู้เรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ การใช้สื่อและวัสดุการสอน ฯลฯ (Taba, 1962)

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรว่าหลักสูตรนั้น ๆ มีประสิทธิภาพแค่ไหน เมื่อนำไปใช้แล้วบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีอะไรที่ต้องแก้ไขเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าต่อไป (พิจิตร ธงพานิช, มปป.)

การประเมินหลักสูตร หมายถึง กระบวนการหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อะไรเป็นสาเหตุ ผู้ประเมินหลักสูตรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีทั้งทางด้านหลักสูตรและด้านการประเมินผล ซึ่งจะต้องเน้นการประเมินทั้งโปรแกรมการศึกษามีใช้แต่เพียงผลการเรียนปีสุดท้ายเท่านั้น แต่ควรประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย (สุจริต เพียรชอบ, 2548)

การประเมินหลักสูตร โดยสรุปหมายถึง การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรในลักษณะการตัดสินคุณค่าประเด็นต่าง ๆ ว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และนำผลการประเมินมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากขึ้น เช่น ความทันสมัยของเอกสารหลักสูตร คุณภาพการจัดการเรียนรู้ คุณภาพการวัดและประเมินผล คุณภาพของผู้เรียน เป็นต้น

การประเมินการเรียนการสอน หมายถึง ขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการออกแบบการเรียน การสอน จุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมสารสนเทศไปใช้ในการปรับปรุงการวางแผนและพัฒนางานวิชาการ การจัดการเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การ วัดและประเมินผล เพื่อประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง

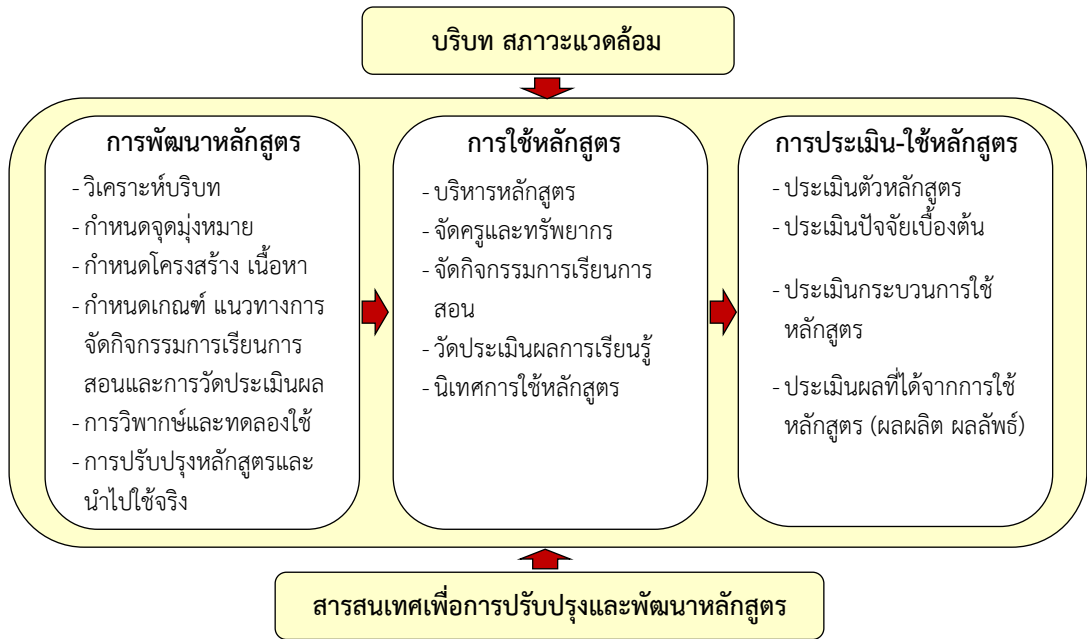
การประเมินการเรียนการสอน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาพิจารณาว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลสัมฤทธิ์หรือไม่ โดยพิจารณาจาก ตัวชี้วัดที่สะท้อนคุณภาพหรือความสำเร็จของการดำเนินงานด้านประสิทธิผล (effectiveness) และ ประสิทธิภาพ (efficiency)

ประสิทธิภาพการสอน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติการสอน หรือดำเนินการสอนหรือ ยุทธวิธีการสอน ตลอดจนลักษณะหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูผู้สอน ที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอน ประสบผลสำเร็จ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประสิทธิผลการสอน หมายถึง การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่พึงปรารถนา นั่นคือ ผลการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นผลผลิต ผลกระทบ ผลลัพธ์ ได้ผลตรงตามที่คาดหวังไว้ และเป็นที่ยังพอใจหรือไม่

• วงจรของการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีลักษณะเป็นวงจร เริ่มต้นจากความต้องการ หลักสูตรที่สามารถตอบสนองต่อบริบทหรือสภาวะแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการทาง วิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชา และความต้องการทางสังคม หลักสูตรจึงต้องมีการกำหนดหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อใหม่มองเห็นทิศทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรนั้น ไปใช้ ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาหลักสูตร การกำหนดโครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตร การบริหาร หลักสูตร การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล เมื่อใดหลักสูตร แล้วก็ต้องมีการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารคู่มือ หลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร ระเบียบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร คู่มือนักเรียน นักศึกษา คู่มือครู เป็นต้น ลำดับขั้นต่อไปคือการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การ จัดแผนการเรียน การจัดครูผู้สอน การจัดทรัพยากร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสัมพันธ์กับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน การพัฒนาและใช้สื่อการ เรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้ จากนั้นคือการประเมินหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับในการ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนต่อไป

แผนภาพที่ 1 แสดงวงจรของการพัฒนาหลักสูตร
(ดัดแปลงจาก ศิริชัย กาญจนาวาสี)

• องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา

ในการจัดการศึกษาทุกระดับจะมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายและมาตรฐานของหลักสูตร ที่สะท้อนให้ทราบว่าเมื่อผู้เรียนเรียนรู้จบหลักสูตรแล้วจะมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงอย่างไร ประกอบด้วย ความรู้ในเนื้อหาสาระ ทักษะ กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดขั้นสูง คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. เนื้อหาสาระ หมายถึง สาระการเรียนรู้ วิชาความรู้ รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้มีความรู้ความสามารถตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้
3. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการใช้หลักสูตรกับผู้เรียนในเชิงบูรณาการซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งมีทักษะในการเรียนรู้ มีกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพและมีพฤติกรรมที่ดีงาม
4. การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของผู้เรียนภายหลังการจัดการเรียนรู้ การประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการประเมินความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระของหลักสูตร

5. สื่อและทรัพยากรการเรียนการสอน ได้แก่ สื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ รวมทั้งบรรยากาศสภาพแวดล้อม
6. ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการจัดการศึกษา
7. เงินทุนสนับสนุนการจัดการศึกษา
8. ผู้เรียน ถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นอย่างยิ่งที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียนคือเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา เป้าหมายที่ชัดเจนที่สุดของการจัดการศึกษา

จากองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรนั้นเป็นกระบวนการที่เป็นระบบและเป็นวงจรที่มีความสัมพันธ์กัน ตั้งแต่ ระบบการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ข้อมูลและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกร่างหลักสูตร การกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร การตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข การจัดทำเอกสารหลักสูตร และการนำเสนอขออนุมัติหลักสูตร ระบบการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การประกาศใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การวางแผนและเตรียมการใช้หลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินผล และระบบการประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย การวางแผนการประเมิน การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปและการรายงานผลการประเมิน

เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรและการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน การที่จะทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนั้นมีคุณภาพมาตรฐานหรือไม่ ก็ต้องนำหลักสูตรนั้นไปใช้จัดการเรียนการสอน โดยการบริหารจัดการกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์และผู้ใช้ผลผลิตมีความพึงพอใจ ดังนั้นการดำเนินการประเมินหลักสูตรจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ ครบวงจร ครอบคลุมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ตลอดจนความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วย

● เหตุผลความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

เนื่องจากการจัดการศึกษาในแต่ละหลักสูตรต้องเป็นไปตามระยะเวลาและเงื่อนไขที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพมาตรฐานในการจัดการศึกษา จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ต้องมีการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้แก่

1. ทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรมีอยู่จำกัด ได้แก่ บุคคล งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ แต่การดำเนินการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดคือการใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุดหรือคุ้มค่าที่สุดแต่สามารถทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อให้ทราบว่าการบริหารจัดการหลักสูตรมีประสิทธิภาพหรือไม่ มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือไม่ หากไม่มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบแล้ว อาจทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่ไม่คุ้มค่าและสิ้นเปลืองต่อไป

2. สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มุ่งองค์ความรู้ใหม่เกิดขึ้นทุกวัน วิทยาการต่าง ๆ มีความก้าวหน้าตลอดเวลา นอกจากนี้ธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่ก็เปลี่ยนไป มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น จึงต้องมีการประเมินหลักสูตรภายหลังจากที่ได้ดำเนินการใช้ไปช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะหลักสูตรที่ถูกใช้มาเป็นระยะเวลานานและไม่มีการกำหนดช่วงระยะเวลาตายตัวว่าจะต้องใช้หลักสูตรไปนานเท่าใด ดังนั้นการประเมินหลักสูตรจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตร หรืออาจจะนำไปสู่การยกเลิกการใช้หลักสูตรเดิมแล้วพัฒนาหลักสูตรใหม่ขึ้นมาใช้แทน

3. ปัจจัยภายนอกส่งผลให้ต้องมีการประเมินหลักสูตร เนื่องจากการจัดการศึกษาของทุกหลักสูตรเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ทั้งด้านความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพ ผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน มาตรฐานขององค์กรวิชาชีพ การเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนทิศทางการจัดการศึกษาและการทดสอบในระดับนานาชาติ ดังนั้นหลักสูตรจึงต้องมีการประเมินและปรับปรุงให้สอดคล้องกับปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะและสมรรถนะตรงตามความต้องการและมาตรฐานที่กำหนด

4. ความต้องการข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งตามหลักวิชาการแล้วการปรับปรุงหลักสูตรจะทำได้ก็ต่อเมื่อมีผลการประเมินที่ถูกต้อง หากไม่มีผลการประเมินจะไม่สามารถตัดสินใจปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือยกเลิกการใช้หลักสูตรได้ จึงต้องดำเนินการประเมินหลักสูตรโดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอน ผู้เรียน ชุมชน ผู้ใช้ผลผลิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินการต่อไป

5. ความต้องการงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาที่เหมาะสม โดยปกติการจัดการศึกษาตามหลักสูตรจะมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินการเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมาตรฐาน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอน ค่าตอบแทนบุคลากร ค่าพาหนะเดินทาง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ฯลฯ แต่เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ค่าเงินลดลง แต่ค่าใช้จ่ายมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีงบประมาณเพิ่มเติมให้เพียงพอสำหรับการจัดการศึกษาหลักสูตรแต่ละระดับ ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน การประเมินหลักสูตรจะทำให้ทราบข้อมูลงบประมาณที่จำเป็น ทั้งงบประมาณต่อหัวและงบประมาณต่อกลุ่มผู้เรียน เพื่อจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาต่อไป

● จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาจะมุ่งเน้นที่คุณภาพของหลักสูตร กระบวนการจัดการศึกษาและผลผลิตของหลักสูตรเป็นหลักมากกว่าเรื่องของปริมาณ กล่าวคือ การประเมินหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

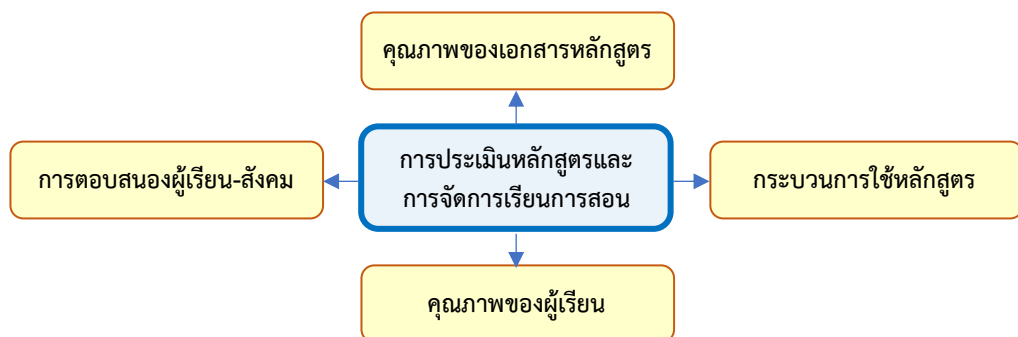
1. เพื่อตรวจสอบว่าเอกสารหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดหมาย จุดประสงค์สาขาวิชา มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพสาขาวิชาและสาขางาน โครงสร้าง รายละเอียดรายวิชา และการจัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตร มีความสอดคล้องกันหรือไม่และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาของระดับหลักสูตรนั้นหรือไม่ การประเมินในลักษณะนี้ส่วนมากจะดำเนินการก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยคณะกรรมการประเมินจะทำหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคุณภาพของเอกสารหลักสูตร ซึ่งอาจจะดำเนินการได้หลายวิธี เช่น การส่งเอกสารหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาแล้วนำเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข การจัดประชุมสนทนากลุ่ม (focus group) การจัดประชุมนำเสนอหลักสูตรแก่คณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร เป็นต้น

2. เพื่อตรวจสอบว่าการนำหลักสูตรไปใช้หรือกระบวนการใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ การประเมินในส่วนนี้จะมุ่งเน้นการประเมินการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ลักษณะการประเมินจะเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนา (Evaluation for Improvement) โดยใช้วิธีการประเมินเชิงคุณภาพเป็นหลัก เช่น การสัมภาษณ์ การซักถาม การสังเกตพฤติกรรม การประเมินจากผลการเรียนรู้และผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน เป็นต้น ส่วนกลุ่มเป้าหมายที่จะให้ข้อมูลคือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรโดยตรง เช่น ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน นักการ ภารโรง เป็นต้น

3. เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีคุณภาพตรงตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ โดยยึดจุดประสงค์สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพสาขาวิชาและสาขางานของหลักสูตรเป็นหลัก กระบวนการประเมินจะมีความเป็นทางการมากกว่าการประเมินระหว่างการนำหลักสูตรไปใช้ มีการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ มีเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านกระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเป็นอย่างดี มีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน การประเมินส่วนนี้จะดำเนินการเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาหรือสิ้นปีการศึกษา

ทั้งนี้ การประเมินว่าผู้เรียนมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ มีข้อพึงระวังเนื่องจากสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ตั้งแต่เริ่มต้นพัฒนาหลักสูตรอาจล้าสมัย โดยเฉพาะจุดประสงค์สาขาวิชา มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชา และสาขางาน รวมทั้งรายละเอียดของรายวิชา ดังนั้นการที่ผู้เรียนมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในอดีต อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในปัจจุบัน แต่ถ้าหากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และเนื้อหาของสาขาวิชา สาขางานและรายวิชาใดยังมีความทันสมัยอยู่ จึงจะมั่นใจได้ว่าผู้เรียนมีคุณภาพอย่างแท้จริง

4. เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้หรือไม่ เพียงใด เนื่องจากหลักสูตรที่ดีจะต้องมีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เช่น เด็กยุคใหม่ชอบการเรียนรู้จากสื่อและเทคโนโลยี ชอบการปฏิบัติจริงมากกว่าการฟังบรรยาย ชอบแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่าการรับฟังคำสั่งจากผู้สอน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องสามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสังคมอีกด้วย เช่น ขณะนี้สังคมโลกเป็นสังคมธุรกิจ ต้องการคนที่มีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และที่สำคัญคือมีความคิดสร้างสรรค์

แผนภาพที่ 2 แสดงจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

• ประโยชน์ของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทำให้นักพัฒนาหลักสูตรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ได้ทราบถึงความเหมาะสมสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร จุดแข็ง จุดที่ควรปรับปรุง ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขและหรือพัฒนาหลักสูตรในแต่ละระดับ เพื่อดำเนินการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบนั้น ๆ ให้มีคุณภาพดีขึ้นได้ทันเวลาที่
2. ทำให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาได้รับทราบข้อมูล ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร เพื่อนำไปพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขและหรือพัฒนาระบบการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย
3. ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับทราบข้อมูลสำหรับตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตร และหากจะยกเลิก ควรจะยกเลิกเพียงบางส่วนหรือยกเลิกทั้งหมด
4. ทำให้ครูผู้สอนได้ทราบข้อมูลและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ สื่อการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนด สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อได้
5. ทำให้หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งสถานศึกษา หน่วยงาน รวมทั้งผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหรือไม่ ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ เพียงใด เพื่อพิจารณาหาทางส่งเสริมและปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน
6. ทำให้ผู้ใช้ผลิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับทราบข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ผลิตของสถานศึกษา มีความเชื่อถือ ยอมรับ มั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานของผู้สำเร็จการศึกษา

● ระยะเวลาของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประเมินหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ดีจะต้องดำเนินการตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ทันเวลา ซึ่งโดยทั่วไปจะดำเนินการเป็น 4 ระยะ คือ ประเมินก่อนการพัฒนาหลักสูตร ประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร และประเมินหลังการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ประเมินก่อนการพัฒนาหลักสูตร เป็นการประเมินเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความจำเป็น และความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจว่าควรพัฒนาหลักสูตรนั้นหรือไม่ ควรนำไปใช้ในการจัดการศึกษาระดับใด สามารถเชื่อมโยงกับการจัดการศึกษาระดับอื่นหรือไม่ เนื้อหาสาระและรายวิชาที่จะกำหนดในหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี นโยบายของการจัดการศึกษาหรือมาตรฐานที่เกี่ยวข้องอย่างไร สถานศึกษาที่จะเปิดสอนหลักสูตรจะต้องมีความพร้อมอย่างไรในเรื่องบุคลากรผู้สอน อาคารสถานที่ ทรัพยากรการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ สนับสนุน งบประมาณ ฯลฯ ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณภาพอย่างไร จะสามารถไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อได้หรือไม่ และจะยังคงมีความต้องการของตลาดแรงงานหรือการประกอบอาชีพอิสระมากน้อยเพียงใดเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษา

2. ประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตรในขั้นตอนนี้จะเน้นการประเมินว่า จุดประสงค์และคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานตามระดับคุณวุฒิวิชาชีพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้หรือไม่ เอกสารหลักสูตรมีความถูกต้องเรียบร้อย ครบถ้วนสมบูรณ์หรือไม่ เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความชัดเจนอ่านแล้วเข้าใจตรงกันหรือไม่ ทรัพยากรที่ใช้ในหลักสูตรมีเพียงพอหรือไม่ ผู้บริหารและผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรที่จะนำไปใช้เพียงใด แผนการใช้หลักสูตรมีความชัดเจนเพียงใด การประเมินก่อนการใช้หลักสูตรจึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินในขั้นตอนนี้จะช่วยทำให้ทราบว่า การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพเพียงใดในด้านการบริหารงานวิชาการ เช่น การวางแผนการจัดการเรียนการสอน การจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรก่อนการใช้หลักสูตรและฝึกอบรมเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตร การจัดหาจัดเตรียมทรัพยากรการเรียนการสอน การแสวงหาความร่วมมือในการจัดการศึกษา เป็นต้น ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการชั้นเรียน เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น ด้านกระบวนการนิเทศ กำกับดูแล โยการนิเทศภายในและการนิเทศภายนอกอย่างเป็นระบบ

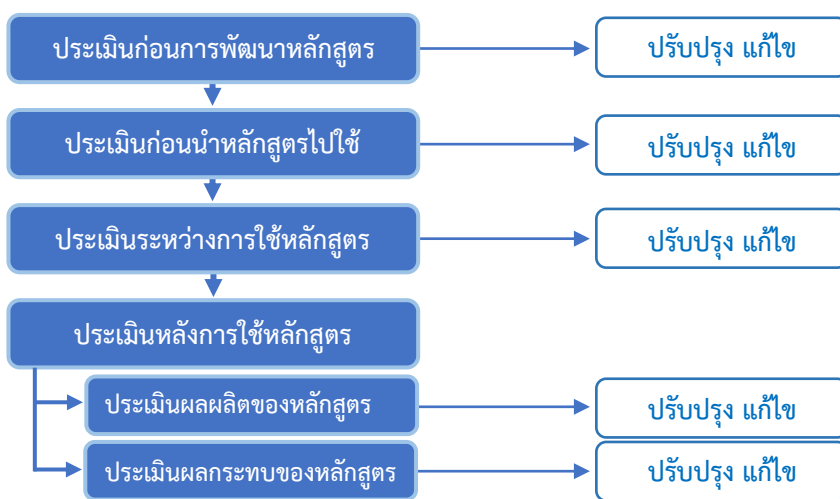

เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความแตกต่างกันทั้งด้านกลุ่มเป้าหมาย สถานที่และสภาพแวดล้อม การประเมินระยะนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่กว้างและลึกเพื่อใช้ตัดสินคุณค่าของหลักสูตรได้ระดับหนึ่ง ทั้งนี้ การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรจะเน้นประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาเป็นสำคัญ

4. การประเมินหลังการใช้หลักสูตร การประเมินหลังการใช้หลักสูตรจะช่วยทำให้ทราบประสิทธิผลของหลักสูตร โดยเน้นการประเมินจากคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดไว้ซึ่งโดยทั่วไป ได้แก่ ด้านการรู้คิด ด้านทักษะการปฏิบัติ ด้านเจตคติและพฤติกรรมลักษณะนิสัย การประเมินหลังการใช้หลักสูตรจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรได้ทราบข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น ทั้งในส่วนของจุดประสงค์และมาตรฐานของหลักสูตร รายวิชา เนื้อหาสาระและอื่น ๆ สำหรับสถานศึกษาที่ใช้หลักสูตรก็จะได้ทราบข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินในระยะนี้ประกอบด้วย

4.1 การประเมินผลผลิตของหลักสูตร โดยประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นผลมาจากการใช้หลักสูตรในแต่ละช่วงทั้งระหว่างภาคเรียนและเมื่อสิ้นสุดแต่ละภาคเรียน การประเมินรวบยอดเพื่อดูผลในวงสุดท้ายเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้และทำกิจกรรมตามขั้นตอนครบกระบวนการใช้หลักสูตร รวมทั้งการประเมินจากความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในสถานศึกษาและชุมชน

4.2 การประเมินผลกระทบของหลักสูตร เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อดูว่าเกิดผลกระทบอะไรบ้างจากหลักสูตร โดยพิจารณาทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น ดูว่าผู้เรียนที่จบจากหลักสูตรมีผลการเรียนเป็นอย่างไ สามารถสอบเข้าศึกษาต่อหรือมีงานทำมากน้อยเพียงใด สามารถสร้างสรรค์ผลงานหรือมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในสังคมมากน้อยเพียงใด

แผนภาพที่ 3 แสดงระยะเวลาของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

• รูปแบบของการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีหลายทฤษฎีที่ใช้ในการประเมิน ขึ้นอยู่กับว่าผู้ประเมินจะนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์เกี่ยวกับด้านใด ในที่นี้ขอนำเสนอ 2 รูปแบบ ดังนี้

❖ รูปแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam

รูปแบบ CIPP Model นี้เป็นรูปแบบที่นิยมกันมากในการประเมินหลักสูตร โดยจะเน้นประเมินการตัดสินใจเลือกแนวทางด้านการศึกษาที่เหมาะสม 4 ด้าน ได้แก่

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลสำหรับนำมากำหนดจุดมุ่งหมาย การประเมินสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้พัฒนาหลักสูตรรู้ว่าสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีอะไรบ้าง มีความต้องการหรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข มีโอกาสสรรพกำลังที่จำเป็นอะไรที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ในการศึกษา เพราะอะไร โดยจะทำการประเมินใน 2 ประเด็น ได้แก่

1.1 การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกของหลักสูตร เป็นการประเมินเพื่อหาโอกาสและแรงผลักดันจากภายนอกระบบให้ได้ข้อมูลมาใช้พัฒนาส่งเสริมหลักสูตรให้ดีขึ้น โดยมีการสำรวจปัญหาอย่างกว้างขวาง เช่น การประเมินเอกสาร ได้แก่ ปรัชญา นโยบาย และแนวโน้มของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ค่านิยมของชุมชน สถิติประชากร อาคารสถานที่ เป็นต้น ซึ่งการสำรวจปัญหาเหล่านี้จะทำให้สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตและสามารถใช้ในการวางแผนต่อไป

1.2 การประเมินสภาพแวดล้อมภายในหลักสูตร เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานได้จริงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าวัตถุประสงค์ใดบ้างที่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย การประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร เกณฑ์การวัดและประเมินผล

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Inputs evaluation : I) เป็นการประเมินตัวป้อนที่จะทำให้หลักสูตรขับเคลื่อนไปอย่างมีคุณภาพ โดยจะประเมินเกี่ยวกับตัวหลักสูตร ครู ทรัพยากรและการสนับสนุน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศและนำมากำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ การประเมินปัจจัยนำเข้ามีประโยชน์ในการนำมาใช้ในการตัดสินใจว่าระบบโครงสร้างต่าง ๆ ของหลักสูตร วิธีการและระบบการบริหารของหลักสูตรมีความเหมาะสมหรือไม่หรือควรใช้วิธีใดที่เหมาะสมกว่า

ประเด็นการประเมินสามารถครอบคลุมตัวแปรต่าง ๆ ที่ช่วยประกอบการตัดสินใจ ในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่นำเข้าสู่ระบบ การศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะ คุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์ของผู้บริหารและผู้สอน คุณภาพของ ผู้เรียนและพื้นฐานความรู้ผู้เรียน วิธีการจัดการศึกษา การสนับสนุนส่งเสริมของคณะกรรมการบริหาร หลักสูตร และปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา เช่น วัสดุ อุปกรณ์ หนังสือ ตำรา เอกสารหลักสูตร งบประมาณ อาคารสถานที่ เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) เป็นการประเมินกระบวนการ ในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ โดยจะประเมินเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียน การสอนของครู เริ่มตั้งแต่การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อหาข้อบกพร่อง ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน การประเมิน กระบวนการจะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานที่ได้กำหนดไว้

4. การประเมินผลผลิต (Products evaluation : P) เป็นการประเมินผลที่เกิดจากการ ปฏิบัติงาน เพื่อวัดและติดตามผลที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร และผลที่เกิดขึ้นเมื่อใช้ หลักสูตรเสร็จสิ้น ทั้งนี้ เพื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินการใช้หลักสูตรต่อ หรือจะต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขบางจุด หรือจะยุติการใช้หลักสูตรนั้น ดังนั้นประเด็นการประเมินจะประเมินเกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาที่เป็น ผลผลิตจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ทักษะความสามารถในการปฏิบัติ

❖ รูปแบบ CIPPIEST Model ของ Daniel L. Stufflebeam and Shinkfield

รูปแบบการประเมิน CIPP_{EST} Model นี้พัฒนามาจาก CIPP Model โดยปรับขยายการ ประเมินผลผลิตออกเป็น การประเมินผลกระทบ การประเมินประสิทธิผล การประเมินความยั่งยืน และ การประเมินการถ่ายโยงความรู้ ดังนี้

1. การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation : I) เป็นการประเมินผลงานหรือผลที่เกิด จากการเรียนและนำความรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ในการทำงานได้ เช่น เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้ร่วมวิจัย มี ผลงานทางวิชาการ การได้รับการยอมรับจากสังคมและชุมชน เป็นต้น

2. การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness evaluation : E) เป็นการประเมินผลที่เกิด กับตัวผู้เรียนหลังจากจบหลักสูตร เกี่ยวกับคุณภาพและความสำเร็จในระดับสูง หรือตรวจสอบ ความก้าวหน้าด้านความรู้ ความสามารถ หลังจากปฏิบัติงานไปแล้ว 6-12 เดือน เช่น ความเชี่ยวชาญ ที่เกิดขึ้น ความมั่นใจในองค์ความรู้ที่นำไปปฏิบัติงาน การพัฒนางานด้านวิชาการและการวิจัยจนสามารถ ตีพิมพ์เผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณชนได้

3. การประเมินความยั่งยืน (Sustainability evaluation : S) เป็นการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตร เกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนางานหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีการติดตามผลของผู้สำเร็จการศึกษาไปอีกประมาณ 1 ปี

4. การประเมินการถ่ายโยงความรู้ (Transportability evaluation : T) เป็นการประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียนในการนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปขยายองค์ความรู้ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยการประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีใหม่ ๆ ไปปรับใช้ในการแก้ปัญหาได้ หรือนำส่วนหนึ่งขององค์ความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรไปใช้ในการบูรณาการการเรียนการสอนในสถานที่ต่าง ๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการประเมินหลักสูตรนั้น จะเป็นการประเมินที่เป็นลักษณะ Formative Evaluation มีการประเมินเป็นระยะ ๆ และใช้ผลการประเมินไปปรับปรุงการทำงาน มีการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพเดมมิง (Deming Cycle: PDCA :Plan-Do-Check-Act)

● หลักเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีหลักเกณฑ์ที่ต้องพิจารณาในการดำเนินการ ดังนี้

1. ต้องมีจุดประสงค์ในการประเมินที่แน่นอนชัดเจนว่าประเมินอะไร
2. ต้องมีการวัดที่เชื่อถือได้ โดยมีเครื่องมือและเกณฑ์การวัดซึ่งเป็นที่ยอมรับ
3. ต้องมีข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการประเมิน ข้อมูลจะต้องได้มาอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้และมากพอที่จะใช้เป็นตัวประเมินค่าหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนได้
4. ต้องมีขอบเขตที่แน่นอนชัดเจนว่าเราต้องการประเมินในเรื่องใด แค่นั้น
5. ต้องมีประเด็นของเรื่องที่จะประเมิน ซึ่งควรอยู่ในช่วงเวลาของความสนใจ
6. ต้องมีการรวบรวมข้อมูลมาเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์ และการกำหนดเครื่องมือในการประเมินผล จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ
7. ต้องมีการวิเคราะห์ผลการประเมินอย่างระมัดระวัง รอบคอบ และมีความเที่ยงตรง
8. ต้องมีวิธีการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธี
9. ต้องมีเอกภาพในการตัดสินผลการประเมิน
10. ต้องมีการนำผลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งในด้าน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีและมีคุณค่าสูงสุดตามที่ต้องการ รวมทั้งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

• ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. **ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการประเมิน** เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการดำเนินการประเมินหลักสูตร ผู้ประเมินต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประเมินให้ชัดเจนว่าจะประเมินอะไร จะทำให้สามารถกำหนดวิธีการ เครื่องมือและขั้นตอนในการประเมินได้อย่างถูกต้อง

2. **ขั้นกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการที่จะใช้ในการประเมิน** การประเมินในขั้นตอนนี้เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการประเมิน เกณฑ์การประเมินจะเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพในส่วนของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่ถูกประเมิน การกำหนดวิธีการที่จะใช้ในการประเมินทำให้เราสามารถดำเนินงานไปตามขั้นตอนได้อย่างราบรื่น

3. **ขั้นสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล** เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินหรือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะทำให้การประเมินน่าเชื่อถือ ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และหรือสร้างเครื่องมืออย่างมีคุณภาพ มีความเชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรงสูง

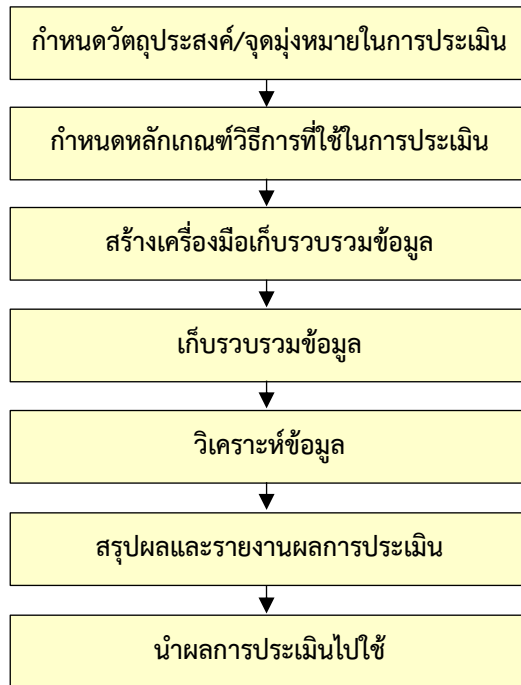
4. **ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล** ผู้ประเมินต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขอบเขตและระยะเวลาที่กำหนด ผู้ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลถือว่ามีส่วนสำคัญในการทำให้ข้อมูลที่รวบรวมได้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือด้วย

5. **ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้ประเมินจะต้องกำหนดวิธีการจัดระบบข้อมูล พิจารณาเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ที่เหมาะสม แล้วจึงวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. **ขั้นสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผลการประเมิน** การสรุปและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต้น ผู้ประเมินจะต้องพิจารณารูปแบบของการรายงานว่าควรจะเป็นรูปแบบใด และการรายงานผลจะมุ่งเสนอข้อมูลที่บ่งชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรมีคุณภาพหรือไม่ เพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ควรแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิก

7. **ขั้นนำผลการประเมินไปใช้** เป็นขั้นตอนที่นำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงและหรือพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในโอกาสต่อไป

ขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

แผนภาพที่ 4 แสดงขั้นตอนในการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

• ปัญหาอุปสรรคในการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การดำเนินการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง เชื่อถือได้และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ผู้ดำเนินการจะต้องควบคุมกระบวนการดำเนินงานในทุกขั้นตอนกระบวนการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาอุปสรรคหรือเกิดขึ้นน้อยที่สุด ซึ่งโดยทั่วไป ได้แก่

1. ไม่มีการวางแผนการประเมินล่วงหน้า ส่งผลให้ขาดความละเอียดรอบคอบในการประเมินผล และประเมินได้ไม่ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการประเมิน
2. กำหนดเวลาในการประเมินไม่เหมาะสม ส่งผลให้การดำเนินการไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด ได้ข้อมูลและผลการประเมินช้าไม่ทันต่อการนำมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร
3. คณะกรรมการประเมินหลักสูตรไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องที่จะประเมิน หรือไม่มีความเชี่ยวชาญในการประเมิน ส่งผลให้ผลขาดความละเอียดรอบคอบในการประเมิน ผลการประเมินที่ได้ไม่น่าเชื่อถือและนำมาใช้ในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนได้ไม่ตรงประเด็น

4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินไม่เที่ยงตรง เนื่องจากผู้ประเมินกลัวผลการประเมินไม่ดีจึงไม่ได้เสนอข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง หรือผู้ถูกประเมินกลัวว่าผลการประเมินจะออกมาไม่ดีจึงให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

5. เน้นเฉพาะการประเมินในเชิงปริมาณ หรือเน้นการประเมินเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ ส่งผลให้ได้ข้อมูลผิวเผินไม่ลึกซึ้ง ไม่สมบูรณ์ ไม่ชัดเจน

6. การประเมินไม่ครบหรือครอบคลุมทั้งระบบ เน้นการประเมินเฉพาะด้าน เช่น เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉพาะด้านวิชาการ เป็นต้น ส่งผลให้ไม่ทราบสาเหตุหรือสภาพปัญหาที่แน่ชัด

7. การดำเนินการประเมินไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ไม่เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์สรุปผล ผลการประเมินไม่น่าเชื่อถือและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

8. เกณฑ์การประเมินหลักสูตรไม่ชัดเจน ส่งผลให้ผลการประเมินไม่เป็นที่ยอมรับ

9. ไม่ได้นำผลการประเมินไปใช้อย่างจริงจัง ส่งผลให้หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไม่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตรงตามที่ควรจะเป็น

การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษา

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2562 ข้อ 9 กำหนดว่า “ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา จัดให้มีการประเมินการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่องอย่างน้อยทุก 5 ปี ...” และประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562 เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562 และเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ พ.ศ. 2562 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2562 กำหนดว่า “การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา กำหนดระบบการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาที่เปิดสอน โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 4 ด้าน คือ

1. หลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ
2. ครู ทรัพยากรและการสนับสนุน

3. วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
4. ผู้สำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาทั้ง 3 ระดับยังกำหนดว่า “ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินและรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรหรือการปรับปรุงหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยทุก 5 ปี

อนึ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดว่า “ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี” ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนามาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบไปด้วย 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน โดยจะสังเกตได้ว่าเป็นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งในเรื่องปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงมาตรฐานการอาชีวศึกษาและประเด็นการประเมิน

มาตรฐาน	ประเด็นการประเมิน
มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา อาชีวศึกษาที่พึงประสงค์	1.1 ด้านความรู้ 1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ 1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา	2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา 2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา 2.3 ด้านการบริหารจัดการ 2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้	3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 3.2 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ด้าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้เช่นกัน ทั้งในเรื่องปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561

ด้านของคุณภาพ	รายละเอียด
ด้านที่ 1 ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา	1.1 การดูแลและแนะแนวผู้เรียน 1.2 ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 1.3 ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ 1.4 ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์หรืองานวิจัย 1.5 ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ 1.6 ผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ 1.7 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) 1.8 การมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา
ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	2.1 การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ 2.2 การจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ด้านที่ 3 ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา	3.1 ครูผู้สอน 3.2 ผู้บริหารสถานศึกษา
ด้านที่ 4 ด้านการมีส่วนร่วม	4.1 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4.2 การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน 4.3 การบริการชุมชนและจิตอาสา
ด้านที่ 5 ด้านปัจจัยพื้นฐาน	5.1 อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน หรืองานฟาร์ม 5.2 ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน 5.3 แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ 5.4 ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

จากคุณภาพมาตรฐานการอาชีวศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพของหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพประกอบด้วยด้านหลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ ด้านครู ทรัพยากรและการสนับสนุน ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และด้านผู้สำเร็จการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561

● แนวปฏิบัติการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา

ในการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา สถานศึกษา ต้องคำนึงถึงแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน คุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ประเภทวิชา สาขาวิชาและสาขางาน ดังนี้

1. การประเมินต้องเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการติดตามคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุกวงรอบของการใช้หลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับนำมาพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมในการนำความรู้และทักษะไปใช้ประโยชน์ได้จริงและสามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง สารสนเทศที่จะประเมินจะต้องสามารถรองรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ทั้งจากผู้ประเมินภายในและผู้ประเมินภายนอก จึงควรใช้รูปแบบผสมผสานและเน้นการถามถึงประเด็นหลัก ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การออกแบบการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นต้องคำนึงถึง

2.1 ตัวชี้วัด (indicator) หมายถึง ค่าหรือลักษณะที่สังเกตได้ ซึ่งบ่งบอกสภาพหรือสะท้อนคุณภาพของหลักสูตร ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการใช้หลักสูตรและผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร

2.2 เกณฑ์ (criteria) หมายถึง คุณลักษณะหรือข้อกำหนดที่เป็นคุณภาพ ความสำเร็จ หรือความเหมาะสมของหลักสูตร ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการใช้หลักสูตรและผลที่ได้จากการใช้หลักสูตร

2.3 มาตรฐาน (standard) หมายถึง คุณลักษณะหรือข้อกำหนดที่ถือเป็นคุณภาพ ความสำเร็จ หรือความเหมาะสมอันเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ซึ่งมักกำหนดโดยหน่วยงานหรือองค์กรทางวิชาชีพ

3. กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ควรประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
- 3.2 การกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมิน
- 3.3 การกำหนดแผนการดำเนินงานประเมิน

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย

4.1 การสร้างเครื่องมือ จะต้องพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ของการประเมินแต่ละข้อ มีประเด็นสำคัญ/ตัวบ่งชี้ใด ต้องการข้อมูลอะไรบ้าง และควรเก็บข้อมูลจากแหล่งใด เพื่อนำมาสร้างข้อคำถามอย่างเฉพาะเจาะจง โดยควรมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือก่อนนำไปใช้จริง

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล จะต้องกำหนดแผนงานให้ชัดเจนว่าจะเก็บข้อมูลจากใคร ที่ไหน เมื่อไร และจะใช้เทคนิคอะไรในการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงจะได้รับความร่วมมือที่ดี ทั้งนี้ ควรใช้เทคนิคหลายวิธีและรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อใช้พิจารณาประกอบกัน เทคนิคที่สามารถนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสอบถาม การสัมภาษณ์ การทดสอบ การสังเกต การประชุมกลุ่มสนทนา การบันทึกข้อมูลที่มีอยู่แล้ว เป็นต้น

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณสามารถนำมาคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ตามลักษณะของข้อมูล เช่น ความถี่ ร้อยละ สัดส่วน อัตราส่วน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย เป็นต้น แล้วนำค่าที่ได้จากการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน เพื่อตัดสินคุณภาพของหลักสูตร ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพสามารถทำการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา การแปลผลหรือการตีความหมาย แต่การตัดสินคุณภาพจะมีความซับซ้อน เพราะต้องอาศัยดุลยพินิจอย่างมีวิจรรย์ญาณและหลักตรรกะประกอบการตัดสินคุณภาพ

5. การรายงานผลการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับสารสนเทศที่เป็นประโยชน์สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีผลลัพธ์เป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน ผู้สอน ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ใช้ผลผลิตและสังคมภายนอก ซึ่งรูปแบบการเขียนรายงานการประเมิน สามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

5.1 รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร เป็นรายงานการประเมินแบบสรุปที่สั้น กระชับรัด ปกติมีความยาว 1-3 หน้า ให้สารสนเทศเพื่อประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร มักประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมิน ผลการประเมิน และขอเสนอแนะ

5.2 รายงานการประเมินทั่วไป เป็นรายงานการประเมินเชิงวิชาการที่นำเสนอ รายละเอียดชัดเจน ครอบคลุมทั้งวัตถุประสงค์ประสงค์ของการประเมิน เทคนิควิธีการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การประเมิน ผลการประเมิน และขอเสนอแนะที่เป็นไปได้ พร้อมทั้งรายงานสรุปสำหรับผู้บริหารด้วย

• องค์ประกอบของการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแต่ละสาขาวิชาและสาขางาน ต้องเป็นไปอย่างเป็นระบบตามประเด็นคุณภาพ 4 ด้านที่กำหนดไว้ คือ ด้านหลักสูตรที่ยึดโยงกับ มาตรฐานอาชีพ ด้านครู ทรัพยากรและการสนับสนุน ด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และด้านผู้สำเร็จการศึกษา ดังนี้

องค์ประกอบการประกันคุณภาพหลักสูตร	ประเด็นคุณภาพ
1. หลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ	1.1 คุณภาพหลักสูตรฐานสมรรถนะ
2. ครู ทรัพยากรและการสนับสนุน	2.1 คุณภาพของครู
	2.2 คุณภาพของทรัพยากร
	2.3 คุณภาพการสนับสนุน
3. วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล	3.1 คุณภาพการจัดการเรียนรู้
	3.2 คุณภาพการวัดและประเมินผล
4. ผู้สำเร็จการศึกษา	4.1 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
	4.2 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความรู้
	4.3 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะ
	4.4 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถ ในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ

1. แนวปฏิบัติด้านหลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ

ในการปฏิบัติงานด้านหลักสูตรที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการทำงาน ซึ่งอาจใช้วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) ติดตาม กำกับ ดูแลคุณภาพของหลักสูตร เริ่มตั้งแต่การวางแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวางแผนการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ในสถานศึกษา การวางแผนการกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร และการประเมินคุณภาพ

หลักสูตร ซึ่งการประเมินในด้านนี้เป็นการประเมินบริบทและปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรตามประเด็นคุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะ ดังนี้

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของหลักสูตรฐานสมรรถนะ			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - แผนการนำหลักสูตรแกนกลางในแต่ละระดับไปใช้โดยมุ่งเน้นสมรรถนะ - แผนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา กลุ่มวิชา - แผนการประเมินหลักสูตรเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - แผนการปฏิบัติงาน - เอกสารประกอบ
2. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ	<ul style="list-style-type: none"> - ศึกษา/วิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน - ประสานงานและพัฒนาร่วมกับสถานประกอบการ มีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญอาชีพร่วมเป็นคณะกรรมการสร้าง/พัฒนาหลักสูตร - ประสานงานการขออนุมัติและขอใช้หลักสูตร - มีการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อปรับปรุงและหรือพัฒนาทั้งระดับรายวิชาและสาขาวิชาตามแผน 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - แผนปฏิบัติงาน - แบบประเมิน - เอกสารรายงาน - เอกสารอนุมัติและให้ใช้หลักสูตร - เอกสารหลักสูตรที่สร้าง/พัฒนาใหม่
3. องค์ประกอบของหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน สมบูรณ์ (ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ สมรรถนะ เนื้อหาสาระ วิธีการ/กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล) 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - หลักสูตร - แผนการจัดการเรียนรู้ - การวัดประเมินผล

2. แนวปฏิบัติด้านครู ทรัพยากรและการสนับสนุน

การปฏิบัติงานด้านครู ทรัพยากรและการสนับสนุนนั้น สถานศึกษาจะต้องพัฒนาครูให้มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการและคุณภาพของทรัพยากรและการสนับสนุน ซึ่งอาจใช้วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) เพื่อติดตาม กำกับ ดูแลคุณภาพของครู ทรัพยากรและการสนับสนุน เริ่มตั้งแต่การวางแผน การกำกับ ติดตามและการประเมินคุณภาพ ซึ่งการประเมินในด้านนี้จะเป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรตามประเด็นคุณภาพของครู ทรัพยากรและการสนับสนุน ดังนี้

2.1 คุณภาพของครู

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของครู			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการพัฒนาครู	<ul style="list-style-type: none"> - แผนการพัฒนาครูเกี่ยวกับ รายวิชาที่สอนหรือวิชาการที่เกี่ยวข้อง - มีการพัฒนาผู้สอนและบุคลากรของสถานศึกษา/สถาบันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 	มีแผนพัฒนาครูรายบุคคล	- แผนการพัฒนาครู
2. กระบวนการคัดเลือกครูสอนในรายวิชา	<ul style="list-style-type: none"> - มาตรการในการคัดเลือกครูสอนในรายวิชา - มีครูประจำและครูพิเศษที่ปฏิบัติการสอนจำนวนเพียงพอและมีคุณลักษณะเฉพาะเหมาะสมกับรายวิชาในหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนด 	ครูสอนตรงตามวุฒิการศึกษาหรือประสบการณ์ทุกคน	- รายชื่อและประวัติผู้สอนและบุคลากรในรายวิชาต่าง ๆ
3. การประเมินผลการสอนของครู	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการประเมินการสอนของครูโดยผู้บริหาร 	มากกว่า 3.50 ร้อยละ 80 ขึ้นไป	- แบบประเมินการจัดการเรียนการสอน

2.2 คุณภาพของทรัพยากร

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของทรัพยากร			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการพัฒนา/ปรับปรุงทรัพยากร	<ul style="list-style-type: none"> - แผนการพัฒนา/ปรับปรุงทรัพยากร อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ วัสดุฝึก อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียน-การสอนที่ทันสมัย มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอสำหรับการเรียนการสอนแต่ละสาขาวิชา - แผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อจัดหาและพัฒนาทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน 	มีแผนปฏิบัติงานประจำปี	<ul style="list-style-type: none"> - แผนงาน/โครงการ
2. กระบวนการพัฒนา/ปรับปรุงทรัพยากร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อจัดหาและพัฒนาทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ - มาตรการเกี่ยวกับคุณสมบัติของสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ ครุภูมิปัญญาท้องถิ่น - มาตรการในการใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ - มีวัสดุฝึก อุปกรณ์ ครุภัณฑ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอสำหรับการเรียนการสอนแต่ละสาขาวิชา - มีการจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - แผนงานโครงการ - คำสั่งแต่งตั้ง - ระเบียบปฏิบัติ - รายการทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน - ข้อมูลการเบิก-จ่ายจัดซื้อจัดหา ใช้และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ - มาตรการ

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของทรัพยากร			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
	- มีคณะกรรมการ/ผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรประกอบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ		
3. ผลการประเมินทรัพยากร	- จำนวนสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ - จำนวนครูภูมิปัญญาท้องถิ่น - ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการในการใช้อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ - ผลการประเมินความพึงพอใจต่อปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน - มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุง/พัฒนา	มีครบทุกข้อและผลการประเมินความพึงพอใจมากกว่า 3.50 ร้อยละ 80 ขึ้นไป	- แบบประเมินผลการใช้ทรัพยากร

2.3 คุณภาพของการสนับสนุน

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของการสนับสนุน			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการพัฒนา/ปรับปรุงการสนับสนุน	- แผนการพัฒนา/ปรับปรุงศูนย์วิทยบริการ ระบบอินเทอร์เน็ต	มีแผนปฏิบัติงานประจำปีทุกปี	- แผนงาน/โครงการ
2. กระบวนการพัฒนา/ปรับปรุงการสนับสนุน	- มาตรการเกี่ยวกับการใช้ศูนย์วิทยบริการ - มาตรการเกี่ยวกับการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	มีครบทุกข้อ	- แบบสำรวจ/ แบบสอบถาม - เอกสารรายงาน - มาตรการ

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของการสนับสนุน			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
	- มีคอมพิวเตอร์สำหรับการศึกษาค้นคว้าที่มีประสิทธิภาพและจำนวนเพียงพอสำหรับผู้เรียน		
3. ผลการประเมินการสนับสนุน	- ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับการใช้ศูนย์วิทยบริการ - ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการเกี่ยวกับการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต	มากกว่า 3.50 ร้อยละ 80 ขึ้นไป ทั้ง 2 เกณฑ์การพิจารณา	- แบบประเมินผล

3. แนวปฏิบัติด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

การปฏิบัติงานด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล สถานศึกษาจะต้องมีแผนงาน วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ซึ่งอาจใช้วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) เพื่อติดตาม กำกับ ดูแลคุณภาพการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เริ่มตั้งแต่การวางแผน การกำกับ ติดตามและการประเมินคุณภาพ ซึ่งการประเมินในด้านนี้เป็นการประเมินกระบวนการของหลักสูตรตามประเด็นคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพการวัดและประเมินผลตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรที่ประกาศใช้

3.1 คุณภาพของการจัดการเรียนรู้

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของการจัดการเรียนรู้			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการจัดการเรียนรู้	- การวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาที่มุ่งเน้นสมรรถนะอาชีพ - การบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	มีครบทุกข้อ ทุกรายวิชาที่เปิดสอน	- แผนการจัดการเรียนรู้

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของการจัดการเรียนรู้			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - รูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย - กำหนดสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่เหมาะสม - กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย 		
2. กระบวนการจัดการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล - ช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล - สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ - วิธีการเสริมแรงผู้เรียนให้มีความมุ่งมั่นในการเรียน 	ร้อยละ 80 ของครูที่ปฏิบัติครบทุกข้อ	- บันทึกการสอน
3. ผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ - ผลการประเมินการสอนของครูโดยผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - นำผลการนิเทศไปพัฒนา ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน - นำผลการประเมินการสอนมาพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนมากกว่า 3.50 ร้อยละ 80 ขึ้นไป 	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกการนิเทศการสอน - แบบประเมินผลการสอน - สรุปผลการสอน

3.2 คุณภาพของการวัดและประเมินผล

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพของการวัดและประเมินผล			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการวัดและประเมินผลผู้เรียน	- กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย	มีครบทุกรายวิชาที่เปิดสอน	- แผนการจัดการเรียนรู้
2. กระบวนการวัดและประเมินผล	- ความสอดคล้องของวิธีการ/เครื่องมือวัดและประเมินผลกับวัตถุประสงค์/สมรรถนะ - ความสอดคล้องของวิธีการ/เครื่องมือประเมินกับกิจกรรมการเรียนรู้ - เกณฑ์การประเมินชัดเจน	มีครบทุกข้อทุกรายวิชาที่เปิดสอน	- แผนการจัดการเรียนรู้ - เครื่องมือประเมิน - เกณฑ์การประเมิน
3. ผลการประเมินคุณภาพการวัดและประเมินผล	- ผลการประเมินผู้เรียน - ผลการนิเทศการวัดและประเมินผล	มีครบทุกรายวิชาที่เปิดสอน	- บันทึกการนิเทศ - ผลการประเมิน

4. แนวปฏิบัติด้านผู้สำเร็จการศึกษา

การปฏิบัติงานด้านผู้สำเร็จการศึกษา สถานศึกษาจะต้องมีแผนงานในการประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาคงตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ ซึ่งอาจใช้วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) เริ่มตั้งแต่การวางแผนการประเมินคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา การกำกับติดตามวิธีการและกระบวนการประเมินคุณภาพ ซึ่งการประเมินในด้านนี้เป็นการประเมินผลผลิตของหลักสูตรตามประเด็นคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ ดังนี้

4.1 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ความสอดคล้องของปรัชญา/วิสัยทัศน์กับคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา - กลยุทธ์/วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา - เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ - วัน เวลา ผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - แผนพัฒนาสถานศึกษา - วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. กระบวนการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนปฏิบัติงาน - การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดการปฏิบัติงาน
3. ผลการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเก็บข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาได้ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป (ในแต่ละปีการศึกษา) - ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (แยกตามสาขาวิชา) 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือการประเมิน - สรุปผลการประเมิน

4.2 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความรู้

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความรู้			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ความสอดคล้องของปรัชญา/วิสัยทัศน์กับคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความรู้ - กลยุทธ์/วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา - เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินด้านความรู้ - วัน เวลา ผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - แผนพัฒนาสถานศึกษา - วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. กระบวนการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนปฏิบัติงาน - การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดการปฏิบัติงาน
3. ผลการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเก็บข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาได้ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป (ในแต่ละปีการศึกษา) - ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (แยกตามสาขาวิชา) 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือการประเมิน - สรุปผลการประเมิน

4.3 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะ

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะ			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ความสอดคล้องของปรัชญา/วิสัยทัศน์กับคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะ 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - แผนพัฒนาสถานศึกษา - วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านทักษะ			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - กลยุทธ์/วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา - เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินด้านทักษะ - วัน เวลา ผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล 		
2. กระบวนการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนปฏิบัติงาน - การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดการปฏิบัติงาน
3. ผลการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเก็บข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาได้ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป (ในแต่ละปีการศึกษา) - ผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (แยกตามสาขาวิชา) 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือการประเมิน - สรุปผลการประเมิน

4.4 คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และยอมรับผิดชอบ

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
1. แผนการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ความสอดคล้องของปรัชญา/วิสัยทัศน์กับคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ - กลยุทธ์/วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - แผนพัฒนาสถานศึกษา - วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเด็นคุณภาพ : คุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ			
ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การพิจารณา	เกณฑ์การประเมิน	หลักฐานประกอบ
	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ - วัน เวลา ผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล 		
2. กระบวนการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนปฏิบัติงาน - การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดการปฏิบัติงาน
3. ผลการประเมินคุณภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ผลการประเมิน - สามารถเก็บข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาได้ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป (ในแต่ละปีการศึกษา) - ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (แยกตามสาขาวิชา) 	มีครบทุกข้อ	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องมือการประเมิน - สรุปผลการประเมิน

• การรายงานผลการดำเนินการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

การประเมินเพื่อการประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นการประเมินที่ใช้หลักการ formative evaluation ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการรายงานการดำเนินการของหลักสูตรนับตั้งแต่วันที่นำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา และเมื่อสิ้นสุดรอบปีการศึกษาควรเขียนรายงานการดำเนินการของหลักสูตรทุกปี เช่น ข้อมูลทางสถิติของนักเรียน นักศึกษาที่เรียนในหลักสูตร สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกสถาบันและสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สรุปภาพรวมของรายงานผลของรายวิชาในหลักสูตร ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนใน

มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้าน การเทียบเคียงผลการดำเนินการกับมาตรฐานอื่น ๆ สรุปผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจากความเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง และประเมินคุณภาพและความพึงพอใจในการใช้ผลผลิตจากผู้ใช้และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนข้อเสนอในการวางแผนและพัฒนา และพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาในปีต่อไป ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 9 หมวด ดังนี้

- หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
- หมวดที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา
- หมวดที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร
- หมวดที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและทรัพยากรสนับสนุน
- หมวดที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล
- หมวดที่ 6 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนจากสถานประกอบการ/ผู้ประเมินอิสระ

สำหรับตัวอย่างแบบสำรวจรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งแบบรายงานผลการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก ราชกิจจานุเบกษา 23 กุมภาพันธ์ 2561.
- การพัฒนาหลักสูตร**. มปป. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/spsdru/sara-neuxha-content/laksna-khxng-hlaksutr-thi-di>. เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562.
- การประเมินการเรียนการสอน**. มปป. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/networkbike3477/hnwy-kar-reiyn-ru-thi-8>. เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562.
- การประเมินหลักสูตร**. มปป. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/viewnaiyana/kar-pramein-hlaksutr>. เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2562.
- ขวัญใจ อุณหวัฒน์ไพบูลย์. 2560. **วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา**. ปีที่ 11 ฉบับที่ ระหว่างวันที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2560 (หน้า 27-45).
- ขอบฟ้า จันท์เจริญ. 2562. **หลักการจัดการเรียนรู้**. มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตร. มปป. สืบค้นจาก <https://www.sites.google.com/site/phathnahlaksutr050/khwam-ru-beuxng-tn-keiyw-kab-hlaksutr>. เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2562.
- จิตวิทยาสำหรับครู**. มปป. สืบค้นจาก <https://sites.google.com/site/citwithyasahrabhkru1/kar-cad-kar-reiyy-nka-rsxn/khwam-saakhay-khxng-kar-cadkar-reiyn-ru>. เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562.
- ฐานความรู้ตามอรรถาธิบายในระบบออนไลน์ สถาบันพัฒนาการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ. 2562. **การประเมินหลักสูตร**. ส่วนวิจัยและพัฒนาการศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. สืบค้นจาก <https://northnfe.blogspot.com/2019/07/blog-post.html>. เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562.
- นรรีชต์ ผืนเชียร. 2561. **Child center** เหมาะกับการเรียนการสอนแบบใด. สืบค้นจาก <https://www.truelookpanya.com/blog/content/68591> เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562.

นพดล ปิยะตระกูล. มปป. **ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ**. กรุงเทพฯ : สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
Thailand Professional Qualification Institute : TPQI

บัณฑิตศึกษา. 2555. **การประเมินหลักสูตรและการเรียนการสอน: ประมวลชุดวิชา = Evaluation of Curriculum and Instruction**. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562. (2562, 6 มีนาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ง. หน้า 9-11.

ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2562. (2562, 22 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 130 ง. หน้า 3-18.

ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2562. (2562, 22 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 130 ง. หน้า 19-24.

ปรัชญา เวสารัชช์. 2545. **หลักการจัดการศึกษา**. สืบค้นจาก <http://suthep.crru.ac.th/book6/1.pdf> เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2562.

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. 5 มีนาคม 2551. **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก. หน้า 1 – 24.

พิจิตรา ธงพานิช. มปป. **การพัฒนาหลักสูตร**. สาขาวิชาหลักสูตรและนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยนครพนม. สืบค้นจาก <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/scan1.pdf> เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2562.

พิสิฐ เมธาภัทร, รองศาสตราจารย์. มปป. **การออกแบบการจัดการเรียนการสอน (Designing and Instructional Management)**. ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

มารุต พัฒนาผล. 2556. **การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์, 195 หน้า.

วสันต์ ทองไทย. มปป. **การประเมินหลักสูตรจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. สืบค้นจาก http://doed.edu.ku.ac.th/article/eva_curri.pdf เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2533. การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2537. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. 2552. หลักสูตร (Curriculum). ใน สารานุกรมวิชาชีพระดับปริญญาตรีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา. สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. หน้า 469 – 474.

ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. 2545. การประเมินหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศิริชัย กาญจนวาสี. 2552. ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

_____. มปป. การประเมินหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. สืบค้นจาก <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/scan1.pdf> เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2562.

สุราษฎร์ พรหมจันทร์. 2550. ยุทธวิธีการเรียนการสอนวิชาเทคนิค. ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

_____. มปป. การจัดการเรียนการสอน. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สืบค้นจาก <http://www.fte.kmutnb.ac.th/km/L-COURSE11.pdf> เมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2562.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2562. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ใน **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562**. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ.

_____. 2563. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ใน **หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2563**. กรุงเทพฯ : สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560. **กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2560. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. 2561. มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

_____. 2563. การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก. กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้. นนทบุรี : บริษัท เซ็นจูรี่ จำกัด.

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. 2551. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

หน่วยศึกษานิเทศก์. 2554. แนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

Taba, Hilda. 1962. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harcourt Brace and World.

ภาคผนวก

-หน้าว่าง-

ตัวอย่าง

แบบประเมินคุณภาพของหลักสูตร ..... พุทธศักราช .....

(สำหรับคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร สถานศึกษา ผู้ใช้หลักสูตร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)

คำสั่ง แบบสอบถามนี้ มีจุดประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของหลักสูตร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข และหรือพัฒนาหลักสูตรให้ถูกต้องสมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องก่อนนำไปใช้ จึงขอให้ท่าน ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตาราง และเสนอแนะข้อคิดเห็นตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
องค์ประกอบและรูปลักษณ์ของหลักสูตร			
1. ขนาดและรูปลักษณ์มีความเหมาะสม สอดคล้องการใช้งาน			
2. องค์ประกอบของเอกสารส่วนหน้าครบถ้วนและจัดเรียงลำดับถูกต้อง (ปก คำนำ สารบัญ หลักการ จุดหมาย หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การกำหนดรหัสวิชา)			
3. องค์ประกอบของเอกสารส่วนหลักสูตรสาขาวิชาและสาขางานครบถ้วนและจัดเรียงลำดับถูกต้อง (จุดประสงค์ สาขาวิชา มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา)			
4. การจัดเรียงหน้ากระดาษและเลขหน้าถูกต้องตรงกับสารบัญ			
5. การจัดหน้ากระดาษ รูปแบบและขนาดอักษรถูกต้องตลอดเล่ม			
6. การพิมพ์ตัวสะกด วรรคตอน ช่องไฟ ถูกต้องตามหลักภาษา			
7. ส่วนท้ายหลักสูตรถูกต้อง ครบถ้วน (คำสั่ง ฯลฯ)			
เนื้อหาสาระของหลักสูตร			
1. หลักการของหลักสูตร			
1.1 สอดคล้องกับหลักการทางวิชาชีพและแนวคิดการพัฒนาสังคม			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
1.2 มีความครอบคลุมและชัดเจนว่าเป็นหลักสูตรระดับใด จัดให้กับใคร เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ลักษณะหลักสูตรในภาพรวมเป็นอย่างไร เปิดโอกาสให้ใครมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการศึกษา			
1.3 สามารถนำไปปฏิบัติได้			
2. จุดหมายของหลักสูตร			
2.1 สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตร			
2.2 มีความครอบคลุมและชัดเจนว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นอย่างไร ทั้งด้านทักษะ ทักษะทางปัญญา เจตคติและพฤติกรรมลักษณะนิสัย ซึ่งสะท้อนถึงโครงสร้างของหลักสูตร			
2.3 สามารถนำไปปฏิบัติได้			
3. หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร			
3.1 สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง			
3.2 มีความครอบคลุม ถูกต้อง ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้			
4. การกำหนดรหัสหลักสูตร			
4.1 สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตร			
4.2 มีความถูกต้อง ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้			
5. จุดประสงค์สาขาวิชา			
5.1 สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร			
5.2 มีความถูกต้อง ชัดเจน สะท้อนถึงการเรียนรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรเพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร			
6. มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพสาขาวิชา สาขางาน			
6.1 สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับหลักสูตร			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
6.2 สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพหรือความต้องการของงานอาชีพและสังคม			
6.3 มีความถูกต้อง ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้			
7. โครงสร้างหลักสูตร			
7.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ของสาขาวิชา			
7.2 สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับของหลักสูตร			
7.3 การจัดสัดส่วนของแต่ละหมวดวิชา			
7.4 ความชัดเจนของเงื่อนไขการจัด/การเลือกเรียนรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร			
7.5 การจัดรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาสมรรถนะแกนกลางสะท้อนคุณค่าทางวิชาการ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพด้านสมรรถนะแกนกลางตามระดับหลักสูตร และสามารถนำไปใช้/ประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวันและงานอาชีพ			
7.6 การจัดรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาของหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพมีคุณค่าทางวิชาชีพ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพด้านสมรรถนะวิชาชีพตามระดับหลักสูตร สะท้อนความเป็นสาขาวิชาและสาขางานและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง			
7.7 การกำหนดลำดับก่อน-หลังของรายวิชา รหัสวิชา ชื่อวิชา ท-ป-น ถูกต้อง สามารถนำไปจัดแผนการเรียนที่มุ่งเน้นสมรรถนะได้			
7.8 อัตราส่วนของชั่วโมงทฤษฎีต่อชั่วโมงปฏิบัติของหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาตามระดับหลักสูตร			

รายการประเมิน	ความคิดเห็น		ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
8. รายละเอียดของรายวิชา			
8.1 สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะรายวิชาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชา/สาขางาน			
8.2 คำอธิบายรายวิชาสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและสมรรถนะรายวิชา			
8.3 การเขียนจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชาถูกต้องตามหลักการ			
8.3 สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้			
รวม			

สรุปผลการประเมินและให้ข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้ประเมิน .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

วันที่ประเมิน .....

ตัวอย่าง
แบบประเมินการใช้หลักสูตร ..... พุทธศักราช .....
ประเภทวิชา ..... สาขาวิชา ..... สาขางาน .....
สถานศึกษา .....
 (สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการประเมิน ศึกษานิเทศก์)

คำสั่ง แบบสอบถามนี้ มีจุดประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและหรือพัฒนาให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องและเกิดประโยชน์ต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จึงขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตาราง (3 = มาก 2 = ปานกลาง 1 = น้อย) และเสนอแนะข้อคิดเห็นตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ			หมายเหตุ
	3	2	1	
ทรัพยากรการจัดการเรียนการสอน				
1. อาคารสถานที่เหมาะสมกับสาขาวิชาที่เปิดสอน				
2. ห้องปฏิบัติการมีขนาดพื้นที่ตามมาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน				
3. สื่อและครุภัณฑ์การเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน				
4. แหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ (อินเทอร์เน็ต ห้องสมุด ภูมิปัญญา สถานประกอบการ ฯลฯ) สะดวกและมีจำนวนเพียงพอ				
5. ครูผู้สอนมีวุฒิตรงและจำนวนเพียงพอ				
6. ครูพิเศษ/ผู้ทรงคุณวุฒิ (สถานประกอบการ) มีจำนวนเพียงพอ				
7. งบประมาณสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีเพียงพอ				
การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน				
1. มีการประชุมวางแผนผู้เกี่ยวข้องและดำเนินงานร่วมกัน				
2. มีแผนการรับนักเรียน นักศึกษาที่ชัดเจนและเป็นไปได้				
3. มีการประชาสัมพันธ์ แนะนำการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง หลากวิธีการและหลายช่องทาง				
4. มีปฏิทินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ชัดเจนและปฏิบัติได้				

รายการประเมิน	ระดับ			หมายเหตุ
	คุณภาพ			
	3	2	1	
5. มีเอกสารคู่มือปฏิบัติงานสำหรับผู้เกี่ยวข้องและผู้เรียนถูกต้อง เพียงพอ และสามารถนำไปปฏิบัติได้				
6. มีแผนการเรียนตลอดหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะงานรายภาค/รายปีที่ครบถ้วน ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้				
7. มีการพัฒนาครูผู้สอนและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง				
8. มีตารางเรียน ตารางสอน ตารางการใช้ห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการในภาคเรียนที่เปิดสอน				
9. มีระบบการบริหารจัดการและฐานข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงาน (รับสมัคร สอบ/คัดเลือก ขึ้นทะเบียน บันทึกผลการเรียน ฯลฯ) ที่เป็นปัจจุบัน				
การดำเนินการจัดการเรียนการสอน				
1. มีแผนการนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ในสถานศึกษาและการฝึกประสบการณ์/ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ				
2. มีการนิเทศภายในและนิเทศภายนอกตามแผนปฏิบัติงาน				
3. ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นสมรรถนะตามมาตรฐานของรายวิชา ครบทุกรายวิชา				
4. ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งเน้นสมรรถนะตามแผน-การจัดการเรียนรู้				
5. ครูผู้สอนประเมินผลการเรียนรายวิชาตามสภาพจริง เน้นสมรรถนะด้วยเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย เชื่อถือได้				
6. ครูผู้สอนประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนในรายวิชาที่รับผิดชอบตามระเบียบการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร				
7. มีระบบการประเมินหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนแต่ละภาคเรียน/ปีการศึกษา และเมื่อครบรอบของหลักสูตร				
8. มีการประเมินมาตรฐานวิชาชีพที่เป็นระบบ เชื่อถือได้ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชา สาขางาน				
9. มีการติดตามผลผลิตและความพึงพอใจของผู้ใช้ผลผลิต				
รวม (จำนวนเครื่องหมาย ✓ ในแต่ละช่อง)				
รวมคะแนนที่ได้ (ระดับ 3x3) + (ระดับ 2x2) + (ระดับ 1x1)				

สรุปผลการประเมิน

- คะแนนระหว่าง 21-25   คะแนน   หมายถึง   อยู่ในระดับดี
- คะแนนระหว่าง 16-20   คะแนน   หมายถึง   อยู่ในระดับพอใช้
- คะแนนระหว่าง ต่ำกว่า 16   คะแนน   หมายถึง   อยู่ในระดับควรปรับปรุง

ข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้ประเมิน .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

วันที่ประเมิน .....

ตัวอย่าง		
แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชา		
หลักสูตร ..... พุทธศักราช		
ประเภทวิชา ..... สาขาวิชา ..... สาขางาน		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	...-...-...
ครูผู้สอน	สถานศึกษา	
(สำหรับคณะกรรมการประเมิน หัวหน้าแผนก ศึกษานิเทศก์ หรือครูประเมินตนเอง)		

คำสั่ง แบบสอบถามนี้ มีจุดประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนแต่ละรายวิชา เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและหรือพัฒนาให้เป็นที่ไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้องและเกิดผลสัมฤทธิ์แก่ผู้เรียน จึงขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตาราง (2 = ปฏิบัติประจำ 1 = ปฏิบัติเป็นบางครั้ง 0 = ไม่เคยปฏิบัติ) และเสนอแนะข้อคิดเห็นตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	2	1	0
การดำเนินการก่อนการจัดการเรียนการสอน			
1. ครูศึกษาหลักการ จุดหมายของหลักสูตร จุดประสงค์สาขาวิชา/สาขางานและโครงสร้างของหลักสูตรที่สอน			
2. ครูศึกษาและทำความเข้าใจจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชาและคำอธิบายรายวิชาที่รับผิดชอบ			
3. ครูวิเคราะห์หลักสูตรรายวิชาเพื่อกำหนดกรอบการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล			
4. ครูแบ่งหน่วยการเรียนรู้ครอบคลุมคำอธิบายรายวิชา เรียงลำดับก่อน-หลัง คำนึงถึงการบูรณาการการจัดการเรียนรู้ และสอดคล้องกับเวลาที่กำหนด			
5. ครูกำหนดชื่อหน่วยการเรียนรู้สะท้อนถึงสาระสำคัญหรือประเด็นหลักในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ เหมาะสมกับระดับ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน			
6. ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เน้นสมรรถนะแต่ละหน่วยการเรียนรู้ทุกรายวิชาที่สอน ตามองค์ประกอบที่กำหนด			
7. ครูกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และสมรรถนะรายหน่วยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ และสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย			
8. ครูวางแผนบูรณาการการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน			

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	2	1	0
9. ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาสาระ สื่อ วิธีการสอนและการวัดประเมินผลก่อนสอนแต่ละครั้ง			
10. ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลูกเร้า จูงใจและส่งเสริมการเรียนรู้			
การดำเนินการจัดการเรียนการสอน			
1. ครูเข้าสอนและเลิกสอนตรงตามเวลาที่กำหนด			
2. ครูจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้			
3. ครูปฐมนิเทศการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลในรายวิชาแก่ผู้เรียน			
4. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้			
5. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ เวลา ระดับของผู้เรียน			
6. ครูใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ที่หลากหลายตามลักษณะเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้			
7. ครูเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีคุณภาพ เหมาะกับเนื้อหาสาระ วิธีสอนและผู้เรียน			
8. ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและพอเพียงสำหรับผู้เรียน			
9. ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์			
10. ครูจัดให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้สู่การนำไปใช้ในชีวิต			
11. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ			
12. ครูจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกค้น รวบรวมข้อมูล แก้ปัญหาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง			
13. ครูจัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม			
14. ครูจัดกลุ่มผู้เรียนตามระดับการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วยการเรียนรู้			
15. ครูจัดให้ผู้เรียนได้ฝึกตนเองให้มีวินัยและความรับผิดชอบ			
16. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง			
17. ครูฝึกให้ผู้เรียนประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น			
18. ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง			
19. ครูบูรณาการรายวิชาที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเพื่อเรียนเป็นเรื่อง/ชิ้นงาน/โครงการ			
20. ครูสอนร่วมกันเป็นทีม			
การดำเนินการหลังการจัดการเรียนการสอน			
1. ครูประเมินผู้เรียนก่อน ระหว่างและหลังการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้			
2. ครูใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ยึดจุดประสงค์การเรียนรู้และสมรรถนะรายหน่วย โดยมีเกณฑ์การประเมินที่ถูกต้อง ชัดเจน ยุติธรรม			

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	2	1	0
3. ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง โดยเน้นทั้งกระบวนการ ผลงานและพฤติกรรมลักษณะนิสัย			
4. ครูใช้แบบประเมินความรู้แบบอัตนัย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดและทักษะการใช้ภาษา			
5. ครูประเมินความรู้โดยวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สูงกว่าความรู้ ความจำ			
6. ครูปรับปรุงพัฒนาแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน			
7. ครูใช้แฟ้มสะสมผลงานเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล			
8. ครูจัดสอนซ่อมเสริมแก่ผู้เรียนที่เรียนอ่อนหรือไม่ผ่านการประเมิน			
9. ครูประเมินการสอนของตนและจัดทำบันทึกหลังการสอนแต่ละครั้งที่เข้าสอน			
10. ครูปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น ทันสมัยและเหมาะสมกับผู้เรียน			
รวม (จำนวนเครื่องหมาย ✓ ในแต่ละช่อง)			
รวมคะแนนที่ได้ (ระดับ 2x2) + (ระดับ 1x1)			

สรุปผลการประเมิน

- คะแนนระหว่าง 71-80 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับดีมาก
- คะแนนระหว่าง 61-70 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับดี
- คะแนนระหว่าง 51-60 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับพอใช้
- คะแนนระหว่าง ต่ำกว่า 51 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการสอนอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ข้อคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ผู้ประเมิน .....

(.....)

ตำแหน่ง .....

วันที่ประเมิน .....

<p>ตัวอย่าง</p> <p>รายงานผลการประกันคุณภาพของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน</p> <p>สถานศึกษา .....</p> <p>ประจำปีการศึกษา.....</p>

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. หลักสูตรที่ประเมิน
  - หลักสูตร .....
  - ประเภทวิชา ..... สาขาวิชา .....
  - สาขางาน .....
  - สาขางาน .....
2. ครูผู้รับผิดชอบหลักสูตร แผนกวิชา/คณะวิชา .....
  - 2.1 ..... วุฒิการศึกษา .....
  - 2.2 ..... วุฒิการศึกษา .....
  - 2.3 ..... วุฒิการศึกษา .....
  - 2.4 ..... วุฒิการศึกษา .....
  - 2.5 ..... วุฒิการศึกษา .....

หมวดที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา

1. นักเรียน/นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของสาขาวิชาที่ประเมิน ในปีที่ยังรายงาน
  - 1.1 แผนรับนักเรียน/นักศึกษา จำนวน ..... คน
  - 1.2 นักเรียน/นักศึกษาแรกเข้าที่ขึ้นทะเบียนเรียน จำนวน ..... คน
2. นักเรียน/นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ประเมิน ในปีที่ยังรายงาน
  - 2.1 นักเรียน/นักศึกษาเมื่อแรกเข้า จำนวน ..... คน
  - 2.2 อัตราการคงอยู่/ศึกษาต่อในชั้นปีที่สูงขึ้นของนักเรียน/นักศึกษาในสาขาวิชาที่ประเมิน
    - นักเรียน/นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนต่อชั้นปีที่ 2 จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....
    - นักเรียน/นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เรียนต่อชั้นปีที่ 3 จำนวน ..... คน คิดเป็นร้อยละ .....
 (คิดจากจำนวนนักเรียน/นักศึกษาชั้นปีที่ 2)

กรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักเรียน/นักศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

ปัจจัย/สาเหตุ

.....
 .....

แนวทางการแก้ไข

.....
 .....

- 2.3 นักเรียน/นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาของหลักสูตร จำนวน ..... คน
- 2.3.1 สาขางาน ..... จำนวน ..... คน
- 2.3.2 สาขางาน ..... จำนวน ..... คน
- 2.4 นักเรียน/นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหลังกำหนดเวลาของหลักสูตร จำนวน ..... คน
- 2.4.1 สาขางาน ..... จำนวน ..... คน
- 2.4.2 สาขางาน ..... จำนวน ..... คน
- 2.5 อัตราการสำเร็จการศึกษาของนักเรียน/นักศึกษาในสาขาวิชา ร้อยละ .....
- (ร้อยละของนักเรียน/นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร คำนวณจากจำนวนนักเรียน/นักศึกษาที่จบการศึกษาจากจำนวนนักเรียน/นักศึกษาทั้งหมดที่รับเข้าในหลักสูตรของรุ่น)

กรณีอัตราการสำเร็จการศึกษาของนักเรียน/ศึกษาน้อยกว่าแรกเข้า

ปัจจัย/สาเหตุ

.....
 .....

แนวทางการแก้ไข

.....
 .....

3. ภาวะการดำเนินงานทำของนักเรียน/นักศึกษา ภายในระยะ 1 ปี หลังสำเร็จการศึกษา

- 3.1 สาขางาน ..... จำนวน ..... คน
- 3.2 สาขางาน ..... จำนวน ..... คน
- วันที่สำรวจ .....
- จำนวนแบบสอบถามที่ส่ง ..... คน จำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับ ..... คน
- ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม .....

3.3 การกระจายภาวะการได้งานทำเทียบกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

การได้งานทำ	ได้งานทำแล้ว		ไม่ประสงค์จะทำงาน		ยังไม่ได้งานทำ
	ตรงสาขาที่เรียน	ไม่ตรงสาขาที่เรียน	ศึกษาต่อ	สาเหตุอื่น	
จำนวน					
ร้อยละ					

กรณีนักเรียน/นักศึกษาได้งานทำไม่ตรงสาขาที่เรียน ไม่ประสงค์จะทำงาน หรือยังไม่ได้งานทำ
ปัจจัย/สาเหตุ

.....

.....

แนวทางการแก้ไข

.....

.....

4. คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพตามระดับคุณวุฒิ

คุณภาพของผู้สำเร็จ การศึกษา	ผลการประเมิน (ร้อยละ)		ปัญหาที่พบ	แนวทางแก้ไข
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์				
2. ด้านสมรรถนะแกนกลาง				
2.1 ความรู้				
2.2 ทักษะ				
2.3 ความสามารถในการ ประยุกต์ใช้และความ รับผิดชอบ				

คุณภาพของผู้สำเร็จ การศึกษา	ผลการประเมิน (ร้อยละ)		ปัญหาที่พบ	แนวทางแก้ไข
	ผ่าน	ไม่ผ่าน		
3. ด้านสมรรถนะแกนกลาง				
3.1 ความรู้				
3.2 ทักษะ				
3.3 ความสามารถในการ ประยุกต์ใช้และความ รับผิดชอบ				

หมวดที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร

1. หลักสูตรที่สถานศึกษาเปิดสอนทั้งหมด ในปีี่รายงาน

ระดับ	ประเภทวิชา	จำนวนสาขาวิชา	จำนวนสาขางาน

2. การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อหลักสูตรที่จัดในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา (ถ้ามี)

2.1 การเปลี่ยนแปลงภายในสถาบัน/สถานศึกษา

รายการ	ปัจจัย/สาเหตุ	แนวทางแก้ไข

รายวิชา	การกระจายระดับผลการเรียน								จำนวน ที่เรียน	จำนวน ที่ผ่าน
	4.0	3.5	3.0	2.5	2.0	1.5	1.0	0		
กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ										
กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเลือก										
ฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพ										
โครงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ										

6. การวิเคราะห์รายวิชาที่มีผลการเรียนไม่ปกติหรือไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

รายวิชา	ความไม่ปกติที่พบ	ปัจจัย/สาเหตุ	แนวทางแก้ไข

(ตัวอย่างความไม่ปกติ เช่น ผู้เรียนมีผลการเรียนรายวิชาอยู่ในระดับดีและดีมากเท่านั้น ผู้เรียนมีผลการเรียนรายวิชาต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 20 เป็นต้น)

หมวดที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและทรัพยากรสนับสนุน

1. การบริหารหลักสูตรสาขาวิชาที่ประเมิน

ปัญหาในการบริหารหลักสูตร	ผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาในอนาคต
ด้านอาคารสถานที่		
ด้านห้องปฏิบัติการ		
ด้านสื่อ ทรัพยากรการเรียนการสอน		
ด้านแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้		
ด้านครูผู้สอน		
ด้านงบประมาณ		
อื่น ๆ		

2. การประเมินการบริหารหลักสูตรสาขาวิชา

ผู้ประเมิน	ข้อวิพากษ์ที่สำคัญ จากผลการประเมิน	แนวทางการนำไปพัฒนา และหรือปรับปรุงแก้ไข
ผู้ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา (ในปีที่สำรวจ)		
ผู้ใช้หลักสูตร (สถานศึกษา ครู)		
ผู้ใช้ผลิต/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		

3. การประเมินคุณภาพหลักสูตรสาขาวิชาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับ

ดัชนีผลการดำเนินงาน	ผลการประเมิน		คำอธิบายหรือหลักฐานอ้างอิง
	มี	ไม่มี	
1. ครูประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และ ทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร			
2. มีแผนการเรียนตลอดหลักสูตร			
3. มีแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกรายวิชาในหลักสูตร			
4. มีรายงานผลการจัดการเรียนรู้หลังสิ้นสุดภาคเรียนที่เปิดสอนครบทุกรายวิชา			
5. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทุกคนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละภาค/ปีการศึกษา			
6. มีการพัฒนา/ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนและวัดประเมินผลแต่ละรายวิชา			
7. ครูทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการและหรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง			

ดัชนีผลการดำเนินงาน	ผลการประเมิน		คำอธิบายหรือหลักฐานอ้างอิง
	มี	ไม่มี	
8. ครูผู้ช่วย/ครูอัตราจ้างที่บรรจุใหม่ทุกคนได้รับการปฐมนิเทศชี้แจงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (หากไม่มีให้ระบุเหตุผลด้วย)			
9. บุคลากรสนับสนุนได้รับการพัฒนา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ต่อปี			
10. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 3.5 จากคะแนน 5.0			
11. ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำภายใน 1 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80			
12. ผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำ ได้รับเงินเดือนเริ่มต้นไม่น้อยกว่าเกณฑ์ ก.พ. กำหนด			

4. แผนและผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาการบริหารหลักสูตรสาขาวิชา

แผนดำเนินการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	ผลการดำเนินการ

5. ข้อคิดเห็นเสนอแนะเพื่อพัฒนาและบริหารหลักสูตรสาขาวิชา (ถ้ามี)

รายการ	ข้อคิดเห็นเสนอแนะ
1. โครงสร้างหลักสูตร	
2. มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ	
3. รายวิชา	
4.	
5.	
6.	

3. การวัดและประเมินผลวิชาชีพตามแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

รายวิชาชีพ	วิธีการวัดและประเมินผล									
	ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	ทดสอบย่อย	ประเมินสภาพจริง	สอบกลางภาค	สอบปลายภาค				

4. กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากรสายสนับสนุน ในปีที่ยังรายงาน

รายการ	จำนวนวัน	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อคิดเห็นเสนอแนะ

5. แผนการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากรสายสนับสนุน

รายการ	จำนวนวัน	จำนวนผู้เข้าร่วม	หมายเหตุ

ผู้รายงาน

หัวหน้าแผนกวิชา	หัวหน้างานหลักสูตร .....
(.....)	(.....)
วันที่รายงาน	วันที่รายงาน .....

เห็นชอบโดย

รองฯ ฝ่ายวิชาการ	รองฯ ฝ่ายแผนฯ .....
(.....)	(.....)
วันที่รายงาน	วันที่รายงาน .....
รองฯ ฝ่ายบริหารฯ	รองฯ ฝ่ายพัฒนาฯ .....
(.....)	(.....)
วันที่รายงาน	วันที่รายงาน .....

ผู้อำนวยการวิทยาลัย .....

ลายมือชื่อ .....

(.....)

วันที่รายงาน .....

ผู้อำนวยการสถาบัน .....

ลายมือชื่อ .....

(.....)

วันที่รายงาน .....

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ที่ ๔๓๐/๒๕๖๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารหลักสูตร
ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา ประเภทวิชา สาขาวิชา ต้องครอบคลุมอย่างน้อย ๔ ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ

เพื่อให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาทุกระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน มีวิธีการพัฒนาคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละระดับคุณวุฒิของแต่ละประเภทวิชา สาขาวิชา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งและผู้มีรายชื่อต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

ที่ปรึกษา

- นายสุเทพ ชิตยวงษ์ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- นายประชาคม จันทร์ชิต รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- นายธวัชชัย อู่พานิช รองเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- นางเจตฤดี ชินเวโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาธุรกิจและบริการ ช่วยปฏิบัติราชการเพื่อทำหน้าที่ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- นางศิริพรรณ ชุมนุช ผู้อำนวยการด้านการพัฒนาสถาบันการอาชีวศึกษา ครูและระบบวิจัยและนวัตกรรมอาชีวศึกษา และการพัฒนาสถานศึกษาอาชีวศึกษาไปสู่มาตรฐานสากล
- นายวณิชย์ อ่วมศรี ผู้อำนวยการด้านการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและมาตรฐานสถานศึกษาอาชีวศึกษา
- นางสาววัลลภา อยู่ทอง ผู้อำนวยการด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาและกระบวนการเรียนรู้

คณะวิทยาการ

๑. นายสุชาติ กิจพิทักษ์ ข้าราชการบำนาญ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
๒. นายพนมพร แฉล้มเขตต์ ข้าราชการบำนาญ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
๓. นางสาววัลลภา อยู่ทอง ผู้อำนวยการด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาและกระบวนการเรียนรู้

ให้คณะวิทยาการ มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา การจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

คณะกรรมการวิชาการ

๑. นายสาโรจน์ ขจรจวันเตี้ยว ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานอาชีวศึกษาช่างอุตสาหกรรม ประธานกรรมการ
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน
การอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
๒. นางผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ รองประธานกรรมการ
๓. นางรุ่งนภา จิตต์ประสงค์ ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี กรรมการ
๔. นายเรืองแสง ห้าสกุล ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี กรรมการ
๕. นายนิติ นาชิต ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี กรรมการ
๖. นายณรงค์ชัย สุขสวนค์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรสงคราม กรรมการ
๗. นายชาติรี ชนนานาญ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๘. นายประพนธ์ จุนทวีเทศ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๙. นางศศิธร กุลสิริสวัสดิ์ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๑๐. นางสาวโสภี นิลรักษ์ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๑๑. นางวิยดา วัฒนาเมธี หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๑๒. นางพันธ์ทวี สหะรัตน์ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๑๓. นางสาวโสภิตา ลิ้มวัฒนาพันธ์ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๑๔. นางสาวดุขฎี น้อยใจบุญ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๑๕. นางสาวนริศรา ชูรา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๑๖. นายธนสาร รุจิรา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรรมการ
๑๗. นางสุดสาย ศรีศักดิ์ตา ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ กรรมการ
๑๘. นางปรียา ตันวิพัฒน์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคใต้ กรรมการ
๑๙. นางอโนทยา เรืองศรี ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
และกรุงเทพมหานคร กรรมการ
๒๐. นายสมชาติ บุญศรี วิทยาลัยเทคนิคอุตสาหกรรมยานยนต์ กรรมการ
๒๑. นางทิพวรรณ วงศ์วีเชียร สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กรรมการ
๒๒. นางสาวสมปอง ตุ่มวาริ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กรรมการ
๒๓. นางสาวเพ็ญภา ไพโรบูรณ์ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กรรมการ
๒๔. นางอรชดา จิวโฮฮวด ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ กรรมการ

๒๕. นายสุธาตา อภาประเทือง	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๒๖. นางสาววรรณธิดา พวยพุ่ง	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๒๗. นายภาณุรังษรศรี แป้นแก้ว	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๒๘. นางสาวทัศนตะวัน พึ่งวงศ์ญาติ	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๒๙. นายสรล รักษาเวศ	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๐. นางสาวจตุมา เกียรติเดชาสันติ	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๑. นางสาววรรณิการ์ มันทาภรณ์	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๒. นางสาววิภาดา ตระกูลโต	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๓. นางสาวชื่นจิตร์ ออตัน	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๔. นายศิวาภูช แสงสวาสดี	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๕. นางสุภัทรา ศรีทอง	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๖. นางสาวรัชดาภรณ์ เทพพุทธา	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๗. นางสาวฐิตามา ราตรีวิจิตร	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๘. นายศรัทธา บุญรอด	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓๙. นายโชคอนันต์ รักษาภักดี	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๔๐. นายอนุทัย พรเลิศรังษรศรี	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๔๑. นางจิรพัส บหมาตย์	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๔๒. นางสาวนลินี แก้วสุกใส	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๔๓. นางสาวพนิดา วิมานรัตน์	ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ	กรรมการ
๔๔. นางสาวสรลกร พูนนวล	ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ	กรรมการ
๔๕. นางสาวบุศรา บุตอั้ง	ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ	กรรมการ
๔๖. นางสาวพรชชล ทองคู่ย์	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการและเลขานุการ
๔๗. นางสาวอารี โอสจันท์	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๘. นายณัฐพงศ์ แดงหล้า	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการวิชาการ มีหน้าที่ในการเตรียมข้อมูลทางวิชาการ ร่วมกันพิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารหลักสูตร ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการการเงิน พัสดุ และเอกสารการพิมพ์

๑. นางสาวพรชชล ทองคู่ย์	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	ประธานกรรมการ
๒. นางสาวทัศนตะวัน พึ่งวงศ์ญาติ	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๓. นายพิศาล บุญมาวาสนาส่ง	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๔. นางภคพร เพชรรัตน์	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๕. นายณัฐพงศ์ แดงหล้า	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการ
๖. นางสุภัทรา ศรีทอง	สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๗. นางสาวชนิษฐา นามวงศ์	สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

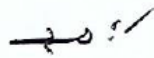

๘. นางสาวสุรัสวดี กัลยาสิทธิ์ สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการการเงิน พัสดุ และเอกสารการพิมพ์ มีหน้าที่ในการเบิกจ่ายงบประมาณ ในการดำเนินงานและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของคณะกรรมการ การจัดซื้อจัดจ้างวัสดุและเอกสาร ในการประชุม โดยปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายประชาคม จันทรัชิต)

รองเลขาธิการ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา